НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Фінансово-економічний факультет

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему:

«Формування інвестиційної привабливості підприємств»

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувачка IV курсу групи 21.04/1 _____ Краснова Тетяна Олексіївна
(підпис)

Науковий керівник _____ к.е.н., доцент, Заїчко І.В.
(підпис)

Робота допущена до захисту _____ д.е.н., професор, Бондарук Т.Г.
(підпис)

Київ 2025

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

Освітній ступінь – ***бакалавр***
Галузь знань - ***07 «Управління та адміністрування»***
Спеціальність – ***072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»***
Освітньо-професійна програма – ***«Фінанси, банківська справа та страхування»***

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
д.е.н., проф. Т.Г. Бондарук
_____
«24» жовтня 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу бакалавра

Красновій Тетяні Олексіївні

1. Тема роботи: Формування інвестиційної привабливості підприємств
керівник роботи: к.е.н., доцент, Заїчко І.В.
затверджена наказом по Академії від «24» жовтня 2024 р. № 411
2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 5 червня 2025 р.
3. Вихідні дані роботи: наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань формування інвестиційної привабливості підприємств, законодавчі та нормативні акти України щодо інвестиційної діяльності, наукові статті з приводу ролі інвестицій в економіці країни, економічні огляди інвестиційних процесів, їх проблем і шляхів вдосконалення, методичні рекомендації державних органів, фінансові звіти та аналітичні матеріали щодо економічної стабільності компаній, міжнародні дослідження щодо економічного зростання, регулювання інвестиційних процесів, наукові розробки вітчизняних і зарубіжних науковців, законодавчі акти та офіційні аналітичні джерела щодо інвестиційної політики в Україні.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які належить зробити):
1) теоретичні аспекти формування інвестиційної привабливості підприємств;
2) оцінка інвестиційної привабливості підприємства;
3) напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємства.
5. Перелік графічного матеріалу: схеми, діаграми, таблиці.
6. Дата видачі завдання 24 жовтня 2024 р.

Керівник _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

Календарний план

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка про виконання
1.	Затвердження теми і наукового керівника кваліфікаційної роботи бакалавра на засіданні кафедри	24.10.2024	Виконано
2.	Опрацювання першоджерел по темі роботи	01.11.2024	Виконано
3.	Розробка плану роботи, методики та інструментарію досліджень	15.11.2024	Виконано
4.	Проведення економічних досліджень та їх аналіз	06.12.2024	Виконано
5.	Написання вступу до роботи	26.12.2024	Виконано
6.	Написання першого розділу роботи	24.01.2025	Виконано
7.	Написання другого розділу роботи	28.02.2025	Виконано
8.	Написання третього розділу роботи	28.03.2025	Виконано
9.	Написання висновків та пропозицій, оформлення роботи	25.04.2025	Виконано
10.	Подача першого варіанту роботи на кафедру	02.05.2025	Виконано
11.	Доопрацювання роботи згідно з зауваженнями керівника	23.05.2025	Виконано
12.	Попередній захист роботи	03.06.2025	Виконано

Студент _____ Краснова Т.О.
(підпис)

Керівник роботи_____ к.е.н., доцент, Заїчко І.В.
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП 3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 7
1.1. Сутність, економічний зміст та характеристика інвестиційної привабливості підприємства 7
1.2. Методи та інструменти оцінки інвестиційної привабливості підприємства..... 17
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА..... 27
2.1. Аналіз факторів, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства 27
2.2. Оцінка ефективності фінансових показників як ключового чинника інвестиційної привабливості підприємства 40
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 49
3.1. Оптимізація структури капіталу як напрям підвищення інвестиційної привабливості 49
3.2. Стратегічні напрями розширення ринків збуту як фактор підвищення інвестиційної привабливості..... 55
ВИСНОВКИ 59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 62
ДОДАТКИ 68

ВСТУП

Актуальність досліджуваної теми В умовах глобальної економічної турбулентності, посиленої геополітичними викликами та структурною трансформацією світових ринків, інвестиції залишаються ключовим чинником забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємств. Формування інвестиційної привабливості стає не просто бажаним, а необхідним елементом стратегічного управління, що визначає здатність суб'єктів господарювання залучати капітал для модернізації виробництва, впровадження інновацій та розширення бізнесу. У контексті сучасних українських реалій, де економічне відновлення потребує значних капіталовкладень, а інвестори стають дедалі вимогливішими щодо об'єктів інвестування, питання формування, оцінки та підвищення інвестиційної привабливості набуває особливої значущості.

Значна кількість вітчизняних підприємств характеризується застарілою матеріально-технічною базою, обмеженими фінансовими ресурсами та недостатньою інноваційною активністю, що суттєво знижує їхню конкурентоспроможність на глобальних ринках. Водночас потенційні інвестори стикаються з проблемою вибору надійних та перспективних об'єктів інвестування в умовах високих ризиків та невизначеності. Це актуалізує необхідність розробки та впровадження комплексного механізму формування інвестиційної привабливості, який би враховував як внутрішні чинники підприємства, так і зовнішні фактори економічного середовища.

Ступінь розробленості проблеми. Тема фінансової стабільності та інвестиційної привабливості підприємств досліджувалась у роботах численних науковців. Зокрема, Мойса Т. В. вивчає особливості формування інноваційного потенціалу підприємств в умовах трансформацій економіки, що дозволяє зробити висновок про важливість інновацій як елементу стійкості бізнесу. Бондарук Т. Г. та її колеги досліджують діагностику фінансового

стану підприємства та його зв’язок з інвестиційною привабливістю, що має прямий вплив на здатність залучати інвестиції. Левандівський О. Т. та Циріль Т. В. зосереджують увагу на інвестиційній привабливості сільськогосподарських підприємств, що підкреслює важливість досліджень фінансових аспектів для окремих галузей економіки. Ці дослідження дають змогу глибше зрозуміти механізми оцінки фінансової стійкості та управлінських рішень на підприємствах в умовах глобальних економічних змін.

Серед зарубіжних дослідників слід відзначити праці Г. Марковіца, У. Шарпа, Дж. Тобіна, Ю. Брігхема, Р. Брейлі, С. Майєрса, які розробили фундаментальні підходи до оцінки ефективності інвестицій та ризик-менеджменту.

Незважаючи на значну кількість наукових розробок, низка питань залишається недостатньо вивченою, зокрема: комплексне оцінювання інвестиційної привабливості з урахуванням нефінансових факторів, формування механізмів підвищення інвестиційної привабливості в умовах кризових явищ, адаптація міжнародних методик оцінювання до українських реалій. Це обумовлює необхідність подальших досліджень у даному напрямі

Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо формування та підвищення інвестиційної привабливості підприємства в сучасних економічних умовах.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**:

- розкрити сутність, економічний зміст та характеристики інвестиційної привабливості підприємства;
- систематизувати методи та інструменти оцінки інвестиційної привабливості підприємства;
- проаналізувати фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства;
- провести оцінку ефективності фінансових показників як ключового чинника інвестиційної привабливості підприємства;

- розробити рекомендації щодо оптимізації структури капіталу як напряму підвищення інвестиційної привабливості;
- запропонувати шляхи розширення ринків збуту продукції для підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування інвестиційної привабливості підприємства в сучасних економічних умовах.

Предметом дослідження є інвестиційна привабливість підприємства.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, теорії інвестицій, фінансового менеджменту та корпоративного управління. У процесі дослідження використано такі методи: абстрактно-логічний метод – для теоретичного узагальнення та формулювання висновків; системний аналіз – для дослідження сутності та структури інвестиційної привабливості; статистичний аналіз – для обробки та інтерпретації фінансово-економічних показників; економіко-математичне моделювання – для оцінки впливу різних факторів на інвестиційну привабливість; метод порівняння – для співставлення різних методик оцінювання; графічний метод – для наочного представлення результатів дослідження.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, аналітичні звіти міжнародних фінансових організацій, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, матеріали наукових конференцій, фінансова звітність досліджуваного підприємства, інтернет-ресурси та особисті дослідження автора.

Практична значущість отриманих результатів. Практична значущість результатів дослідження полягає в можливості їх використання для вдосконалення системи управління інвестиційною привабливістю підприємства. Запропоновані методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості та розроблені рекомендації щодо її підвищення можуть бути

застосовані в практичній діяльності підприємств різних форм власності та галузей економіки. Рекомендації щодо оптимізації структури капіталу та розширення ринків збуту продукції сприятимуть зміцненню конкурентних позицій підприємства та підвищенню його фінансової стійкості.

Ключові слова: фінансова стабільність, інвестиційна привабливість, фінансовий аналіз, управлінські рішення, економічна ефективність, стратегія капіталу.

Структура роботи. Сутність роботи висвітлено на 70 сторінках тексту, який містить 12 таблиць та 8 рисунків. Кількість сторінок без урахування списку використаних джерел і додатків становить 61.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність, економічний зміст та характеристика інвестиційної привабливості підприємства

У контексті постійних трансформацій світового ринку та зростання вимог до ефективності бізнесу, іноземні інвестиції відіграють ключову роль у забезпеченні економічної стійкості та розвитку національних економік. Для країн, що перебувають у стані структурних реформ або відновлення після кризових явищ, залучення зовнішнього капіталу є не лише джерелом фінансових ресурсів, а й інструментом передачі технологій, управлінських практик та доступу до нових ринків. Усвідомлюючи ці переваги, країни світу активно змагаються за увагу інвесторів, що зумовлює зростання конкуренції на глобальному ринку капіталу. Це, своєю чергою, підвищує необхідність створення сприятливого інвестиційного клімату, мінімізації політичних та економічних ризиків, а також забезпечення прозорості регуляторного середовища у кожній країні, яка прагне залучити іноземний капітал. З огляду на ці виклики, особливої ваги набуває поняття інвестиційної привабливості як комплексу характеристик, що визначають перспективність вкладення коштів у конкретну економіку, галузь чи підприємство. Тому розуміння сутності, економічного змісту та характеристик інвестиційної привабливості становить фундаментальну основу для розробки ефективних стратегій залучення капіталу та забезпечення довгострокового сталого розвитку підприємств у мінливому бізнес-середовищі.

Інвестиційна привабливість — це сукупність характеристик підприємства, що визначають доцільність та бажаність вкладення інвестицій з боку зовнішніх та внутрішніх інвесторів. Вона відображає здатність підприємства генерувати прибуток, ефективно використовувати ресурси, мінімізувати ризики та забезпечувати стабільність розвитку у довгостроковій

перспективі. Інвестиційна привабливість є інтегральним показником, який формується під впливом фінансово-економічного стану підприємства, рівня його конкурентоспроможності, корпоративного управління, а також зовнішніх факторів — політичного середовища, правової бази, рівня економічної стабільності в країні [1].

Поняття інвестиційної привабливості набуває особливої актуальності в умовах глобалізації та посилення конкуренції за капітал, коли інвестори шукають найбільш надійні та прибуткові об'єкти для вкладення ресурсів [2]. У цьому контексті підприємства змушені не лише забезпечувати ефективну господарську діяльність, а й активно формувати позитивний інвестиційний імідж, зокрема шляхом підвищення прозорості фінансової звітності, впровадження сучасних управлінських рішень та дотримання принципів сталого розвитку (табл. 1.1).

Інвестиційна привабливість підприємства представляє собою здатність компанії залучати фінансові ресурси завдяки стабільності, конкурентним перевагам та ефективному управлінню. Вона визначається рівнем фінансової стійкості, інноваційним потенціалом, ринковою позицією та загальними умовами бізнес-середовища. Висока інвестиційна привабливість означає мінімальні ризики для інвесторів та перспективи зростання.

Інвестиційна привабливість підприємства відображає комплексну оцінку його потенціалу та можливостей з точки зору забезпечення максимально ефективного використання інвестиційних ресурсів при мінімальному рівні інвестиційних ризиків, що дозволяє отримати очікуваний інвестором економічний ефект. Інвестиційна активність, у свою чергу, є характеристикою фактичних інвестиційних процесів на підприємстві, зокрема обсягів залучених інвестицій, частоти інвестиційних операцій та стратегій, які реалізує підприємство для залучення зовнішніх фінансів [19]. Цей показник більш практичний, оскільки відображає реальну інвестиційну діяльність підприємства, на відміну від теоретичного «потенціалу» інвестиційної привабливості.

Таблиця 1.1

Наукові підходи до визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства»

Підходи до визначення	Автори	Сутність визначення
Системно-факторний	Левандівський О.Т., Циріль Т.В. [4]	Інвестиційна привабливість підприємств – це сукупність соціально-економічних факторів, що впливають на рішення інвестора щодо вкладень.
	Лещук Г.В. [8]	Інвестиційна привабливість – це збалансована система показників, що враховує рівень розвитку інфраструктури та економічну стабільність регіону.
	Жихор. О.Б., Москвич. М.М. [5]	Інвестиційна привабливість – сукупність факторів, аналіз яких вказує на доцільність вкладення коштів в об'єкт для отримання очікуваного ефекту.
Аналітичний	Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій [2]	Інвестиційна привабливість – рівень задоволення фінансових, виробничих та організаційних інтересів інвестора щодо підприємства, що оцінюється відповідними показниками.
	Китайчук Т.Г. [11]	Інвестиційна привабливість – це комплексний аналіз соціально-економічних факторів, що впливають на залучення капіталу та розвиток ринку.
Інституційний	Коренюк. П., Копил. О. [7]	Інвестиційна привабливість – компроміс між інвестором і реципієнтом, що формується під дією політичних, економічних та конкурентних чинників.
	Скопенко. Н., Кириченко. О., Левченко. А. [10]	Інвестиційна привабливість – це умови, що визначають перевагу об'єкта інвестування, здатного забезпечити фінансову стійкість, конкурентні переваги та прибутковість.
Комплексний	Краснокутська. Н.С., Струк. В.В. [15]	Інвестиційна привабливість – комплексна характеристика підприємства, що включає економічні та фінансові аспекти на основі фінансового аналізу.
Стратегічний	Новосад. І.В., Шпак. З.І. [17]	Інвестиційна привабливість – багатоаспектне поняття, що охоплює фінансову стійкість, ефективність управління, ринкові позиції та рівень ризиків; важлива для формування стратегії.
Дуалістичний	Литвиненко. А.О., Бусургіна. М.А. [19]	У вузькому сенсі – досягнення прибутковості та фінансової стійкості в короткостроковій перспективі; у широкому – стратегічна мета постійного підвищення рівня привабливості.

Джерело: сформовано автором

Об'єднання споріднених підходів дозволило створити більш структуровану і логічну класифікацію, в якій кожен з підходів має свою чітку концептуальну основу. Це допомагає краще зрозуміти різні виміри поняття інвестиційної привабливості підприємства – від набору факторів та показників до стратегічної характеристики бізнесу.

Системно-факторний підхід розглядає інвестиційну привабливість через систему взаємопов'язаних факторів та показників, що впливають на інвестиційні рішення. Акцентує увагу на сукупності соціально-економічних чинників та їх систематизації для оцінки доцільності інвестування.

Аналітичний підхід робить акцент на методах оцінки та аналізі показників інвестиційної привабливості. Зосереджується на комплексному аналізі факторів та рівні задоволення інтересів інвесторів через конкретні аналітичні методики.

Інституційний підхід розглядає інвестиційну привабливість як результат взаємодії економічних агентів в існуючому інституційному середовищі. Підкреслює важливість зовнішніх умов та компромісу між інтересами різних сторін інвестиційного процесу.

Комплексний підхід трактує інвестиційну привабливість як інтегровану характеристику підприємства, що охоплює економічні та фінансові аспекти його діяльності. Передбачає всебічний розгляд різних вимірів фінансово-господарської діяльності об'єкта інвестування.

Стратегічний підхід розглядає інвестиційну привабливість у контексті довгострокового розвитку підприємства та його позиції на ринку. Підкреслює важливість фінансової стійкості, ефективності управління та конкурентних позицій для стратегічного планування.

Дуалістичний підхід поєднує короткострокову та довгострокову перспективи оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Розмежовує тактичні аспекти (прибутковість, фінансова стійкість) та стратегічні цілі постійного підвищення привабливості для інвесторів.

Капіталізація підприємства визначає його ринкову вартість на основі вартості всіх акцій, що перебувають в обігу. Це важливий показник для аналізу інвестиційної привабливості, але він не завжди корелює з фактичною здатністю підприємства приваблювати інвестиції. Капіталізація може бути вищою за реальну інвестиційну привабливість через переоцінку активів або інші ринкові фактори, що не завжди є показниками стабільності чи ефективності бізнесу.

Внутрішні фактори є ключовими елементами, що формують базу для інвестиційної привабливості підприємства. Вони відображають стан ресурсів, ефективність управління та здатність підприємства досягати стратегічних цілей. Саме ці показники найперше привертають увагу потенційних інвесторів, оскільки дозволяють оцінити фінансову стабільність, конкурентоспроможність і перспективи розвитку компанії [3].

Внутрішні фактори інвестиційної привабливості — це сукупність характеристик підприємства, які безпосередньо залежать від його діяльності та можуть контролюватися менеджментом. Вони формують основу для оцінки інвестиційного потенціалу та ризиків, пов'язаних із вкладенням капіталу в конкретний бізнес.

Серед внутрішніх факторів особливе значення мають фінансові показники, інноваційний потенціал, якість менеджменту та виробничих процесів. Ці компоненти визначають спроможність підприємства адаптуватися до змін ринку та використовувати наявні можливості для росту. Аналіз цих факторів є необхідним етапом для визначення сильних і слабких сторін компанії та планування її подальшого розвитку (табл. 1.2).

На основі наведеного аналізу можна зробити висновок, що внутрішні фактори формують базу для оцінки підприємства з боку потенційних інвесторів. Наприклад, висока рентабельність і ефективне управління сигналізують про здатність підприємства генерувати стабільний прибуток. Наявність таких чинників дозволяє не лише забезпечувати стабільний фінансовий стан, але й створювати умови для зростання капіталу. Крім того,

злагоджена робота всіх функціональних підрозділів і вміння адаптуватися до ринкових змін демонструють інвесторам високий рівень організації.

Таблиця 1.2

Внутрішні фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства

Фактор	**Характеристика**	**Вплив на інвестиційну привабливість**
Фінансова стабільність	Відображає здатність підприємства забезпечувати стабільний дохід і ефективно використовувати ресурси.	Позитивний: підвищує довіру інвесторів.
Рентабельність	Високий рівень рентабельності демонструє здатність генерувати прибуток.	Позитивний: свідчить про ефективність.
Інноваційний потенціал	Наявність новітніх технологій і здатність до розробки інноваційних продуктів.	Позитивний: забезпечує конкурентну перевагу.
Якість менеджменту	Ефективність управлінських рішень та компетентність керівників.	Позитивний: гарантує стабільність і розвиток.
Стан виробничих потужностей	Технічний рівень обладнання та ефективність виробничих процесів.	Позитивний за високого технічного рівня.
Репутація на ринку	Довіра клієнтів і партнерів до бренду підприємства.	Позитивний: сприяє залученню інвестицій.
Кадровий потенціал	Кваліфікованість персоналу та його мотивація до роботи.	Позитивний: сприяє підвищенню продуктивності.
Ліквідність активів	Здатність активів швидко перетворюватися на гроші.	Позитивний, якщо ліквідність висока.

Джерело: сформовано автором за даними [3-8]

Водночас, наявність інноваційного потенціалу та компетентного персоналу свідчить про перспективи розвитку підприємства. Інновації забезпечують конкурентну перевагу, дозволяють підприємству виводити на ринок нові продукти та послуги, а кваліфіковані кадри сприяють ефективному впровадженню цих змін.

Підприємства повинні всебічно працювати над удосконаленням внутрішніх процесів. Це включає оптимізацію управлінських механізмів, покращення фінансових показників та формування позитивного іміджу. Лише інтегрований підхід, спрямований на усунення слабких місць і розвиток

сильних сторін, здатний забезпечити стабільний інтерес інвесторів та сталий розвиток підприємства.

Зовнішні фактори формують загальний контекст, у якому підприємство функціонує, і впливають на його здатність залучати інвестиції. Вони є основою для оцінки ризиків і можливостей, які виникають в умовах зовнішнього середовища. На відміну від внутрішніх, зовнішні фактори підприємство не може контролювати, але воно може враховувати їх вплив у своїй стратегії [9].

До зовнішніх факторів належать економічна стабільність, політична ситуація, законодавча база, рівень технологічного розвитку та соціально-культурні особливості. Їх детальний аналіз дозволяє оцінити сприятливість інвестиційного клімату, а також розробити заходи для мінімізації можливих ризиків (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Зовнішні фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства

Фактор	**Характеристика**	**Вплив на інвестиційну привабливість**
Економічна стабільність	Рівень ВВП, інфляції, зайнятості та економічного зростання.	Позитивний за стабільності та зростання.
Політична стабільність	Наявність політичних конфліктів і прозорість урядової політики.	Позитивний за відсутності ризиків.
Законодавче середовище	Чіткість, прозорість і передбачуваність законів, що регулюють бізнес.	Позитивний: знижує невизначеність.
Рівень технологій у країні	Доступ до інноваційних рішень і рівень розвитку IT-інфраструктури.	Позитивний: сприяє модернізації.
Соціально-культурне середовище	Рівень добробуту населення, культурні цінності, споживчі вподобання.	Залежний: визначає попит і ринкові умови.
Міжнародні зв’язки	Інтеграція країни у світову економіку, участь у міжнародних угодах.	Позитивний за активної співпраці.
Екологічні фактори	Вимоги до екологічності виробництва та вплив на навколишнє середовище.	Залежний: може підвищити або знизити привабливість.

Джерело: сформовано автором за даними [9-12]

Зовнішні фактори визначають загальний інвестиційний клімат, який є основою для прийняття рішень інвесторами. Наприклад, сприятливий

економічний стан у країні, зокрема стабільність макроекономічних показників, створює сприятливі умови для залучення капіталу. Прозора законодавча база та підтримка бізнесу з боку держави можуть значно підвищити рівень довіри до національного ринку.

Однак, негативні фактори, такі як політична нестабільність, корупція або низький рівень технологічного розвитку, можуть суттєво знизити інвестиційну привабливість країни. У таких умовах навіть підприємства з високими внутрішніми показниками можуть страждати від відтоку капіталу через високі ризики. Тому підприємствам важливо враховувати зовнішні загрози та розробляти стратегії, спрямовані на їх мінімізацію.

Зовнішні фактори інвестиційної привабливості становлять макроекономічний та галузевий контекст, в якому функціонує підприємство, і хоча суб'єкт господарювання не може безпосередньо на них впливати, грамотне їх врахування та адаптація дозволяють значно посилити конкурентні позиції підприємства на інвестиційному ринку.

Підприємства мають активно моніторити зовнішнє середовище, адаптувати свої стратегії до змін і шукати способи мінімізації ризиків, пов'язаних із зовнішніми загрозами. Це включає не лише аналіз поточного стану ринку, але й прогнозування можливих змін, а також встановлення партнерських відносин із ключовими стейкхолдерами. Взаємодія з державними органами, залучення міжнародних інвесторів та впровадження інноваційних підходів до управління допоможе підприємствам не лише залишатися конкурентоспроможними, а й підвищувати свою інвестиційну привабливість для інвесторів у довгостроковій перспективі.

Підприємства, які мають високий рівень інвестиційної привабливості, здатні ефективніше реалізовувати програми інноваційного розвитку, впроваджувати сучасні технології, вдосконалювати виробничі процеси та забезпечувати стабільне фінансування стратегічних ініціатив. Це особливо важливо в умовах посилення глобальної конкуренції, коли підприємства

мають адаптуватися до швидких змін у попиті, технологіях і регуляторному середовищі.

Крім того, інвестиційна привабливість сприяє зміцненню репутації підприємства на ринку, залученню стратегічних партнерів і підвищенню довіри з боку стейкхолдерів. Усе це забезпечує не лише стійкість компанії в короткостроковій перспективі, але й її здатність генерувати довгострокову додану вартість для акціонерів, працівників і суспільства в цілому. Далі систематизовано ключові аспекти взаємозв'язку між інвестиційною привабливістю та сталим розвитком підприємства (рис. 1.1).

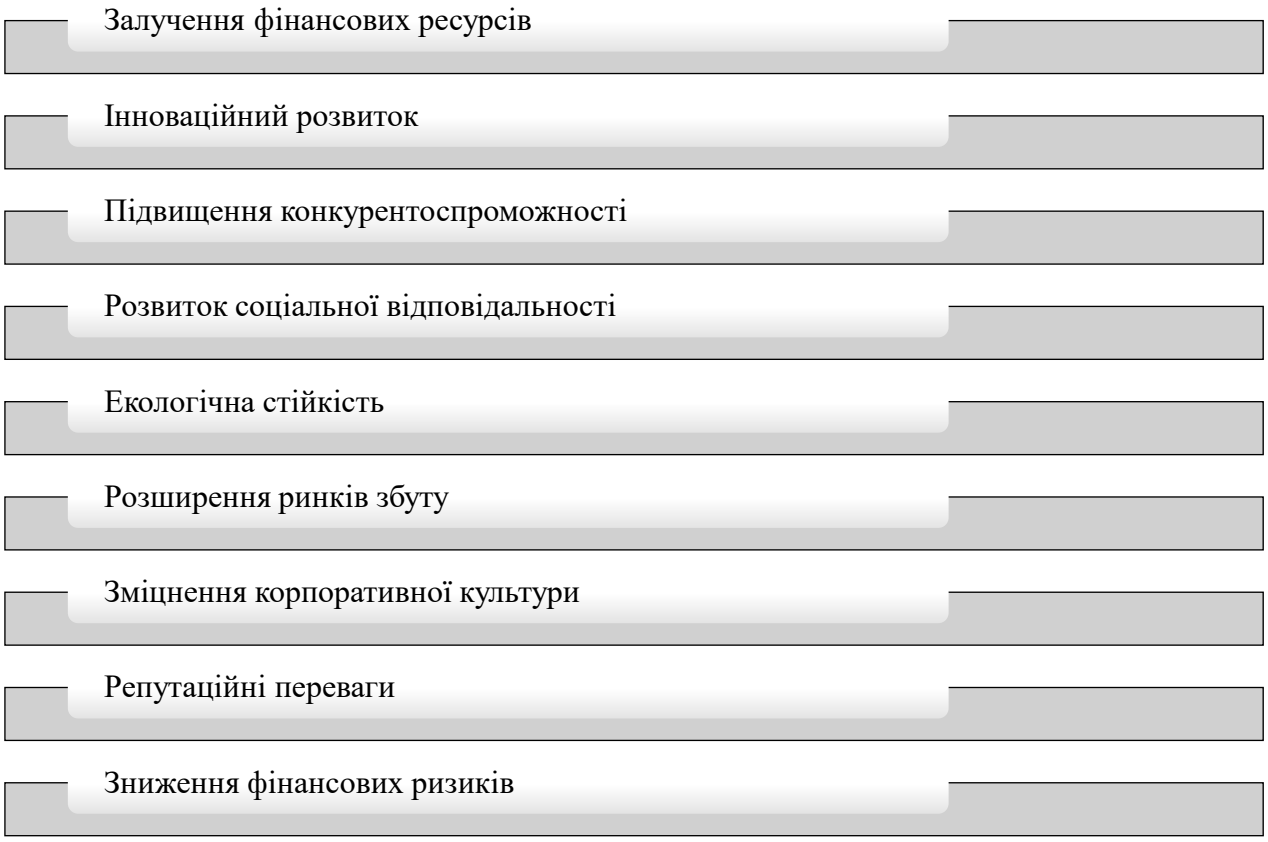

Рис. 1.1. Роль інвестиційної привабливості у забезпеченні сталого розвитку підприємства

Джерело: сформовано автором за даними [13-16]

Важливим аспектом аналізу взаємозв'язку між інвестиційною привабливістю та сталим розвитком підприємства є циклічність цього

процесу: з одного боку, висока інвестиційна привабливість створює умови для сталого розвитку через залучення капіталу, а з іншого — показники сталого розвитку підприємства підвищують його інвестиційну привабливість для потенційних інвесторів, які все більше орієнтуються на ESG-критерії (Environmental, Social, Governance) при прийнятті інвестиційних рішень. На основі проведеного аналізу можна зробити кілька важливих висновків щодо ролі інвестиційної привабливості у забезпеченні сталого розвитку підприємства.

По-перше, інвестиційна привабливість є базисом для залучення фінансових ресурсів, які необхідні для реалізації довгострокових проєктів. Наприклад, підприємства, які активно інвестують у технологічне оновлення, мають кращі шанси адаптуватися до змін ринкового середовища, що є основою їхнього сталого розвитку.

По-друге, важливу роль відіграє інноваційний розвиток, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства. Інвестиції в науково-дослідні роботи й розробку нових продуктів дозволяють підприємствам займати лідируючі позиції у своїй галузі та забезпечують довготривалу стабільність.

По-третє, соціальні й екологічні аспекти діяльності підприємства також залежні від рівня інвестиційної привабливості. Компанії, які інвестують у програми корпоративної соціальної відповідальності та екологічні ініціативи, не лише виконують законодавчі вимоги, але й зміцнюють свою репутацію, що є важливим чинником для сталого розвитку.

По-четверте, важливим аспектом є репутаційні переваги. Високий рівень довіри з боку інвесторів і партнерів забезпечує підприємству стабільність у залученні нових джерел фінансування, а також формує позитивний імідж на ринку.

По-п’яте, варто звернути увагу на фінансові аспекти. Диверсифікація джерел фінансування та зниження фінансових ризиків забезпечують

підприємству гнучкість у прийнятті стратегічних рішень, що дозволяє ефективно реагувати на виклики зовнішнього середовища.

Підсумовуючи теоретичний аналіз сутності, економічного змісту та характеристик інвестиційної привабливості підприємства, доходимо до висновку, що інвестиційна привабливість підприємства це комплексна характеристика, що визначає його здатність залучати й ефективно використовувати інвестиційні ресурси з урахуванням дохідності та ризиків. Вона формується під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів, серед яких важливу роль відіграють фінансові показники, інноваційність, якість управління та прозорість діяльності.

Зростає значення нефінансових аспектів – екологічних, соціальних та управлінських (ESG), які дедалі частіше враховуються інвесторами. Висока інвестиційна привабливість сприяє сталому розвитку підприємства, а системний підхід до її оцінки та формування – забезпечує конкурентоспроможність на ринку капіталу.

Таким чином, інвестиційна привабливість є не лише результатом фінансової успішності, а й показником стратегічної орієнтації підприємства на довгостроковий розвиток, що вимагає комплексного й системного підходу до її формування та оцінювання.

1.2. Методи та інструменти оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства є багатогранним завданням, що вимагає використання системного підходу до аналізу. Для формування об'єктивного висновку щодо доцільності інвестування необхідно застосовувати комплекс взаємопов'язаних методів, які дозволяють всебічно оцінити як внутрішній потенціал підприємства, так і його позицію у зовнішньому середовищі. Традиційні методи дозволяють комплексно оцінити

фінансові, стратегічні, ринкові та зовнішні чинники, які впливають на рішення потенційних інвесторів (рис. 1.2).

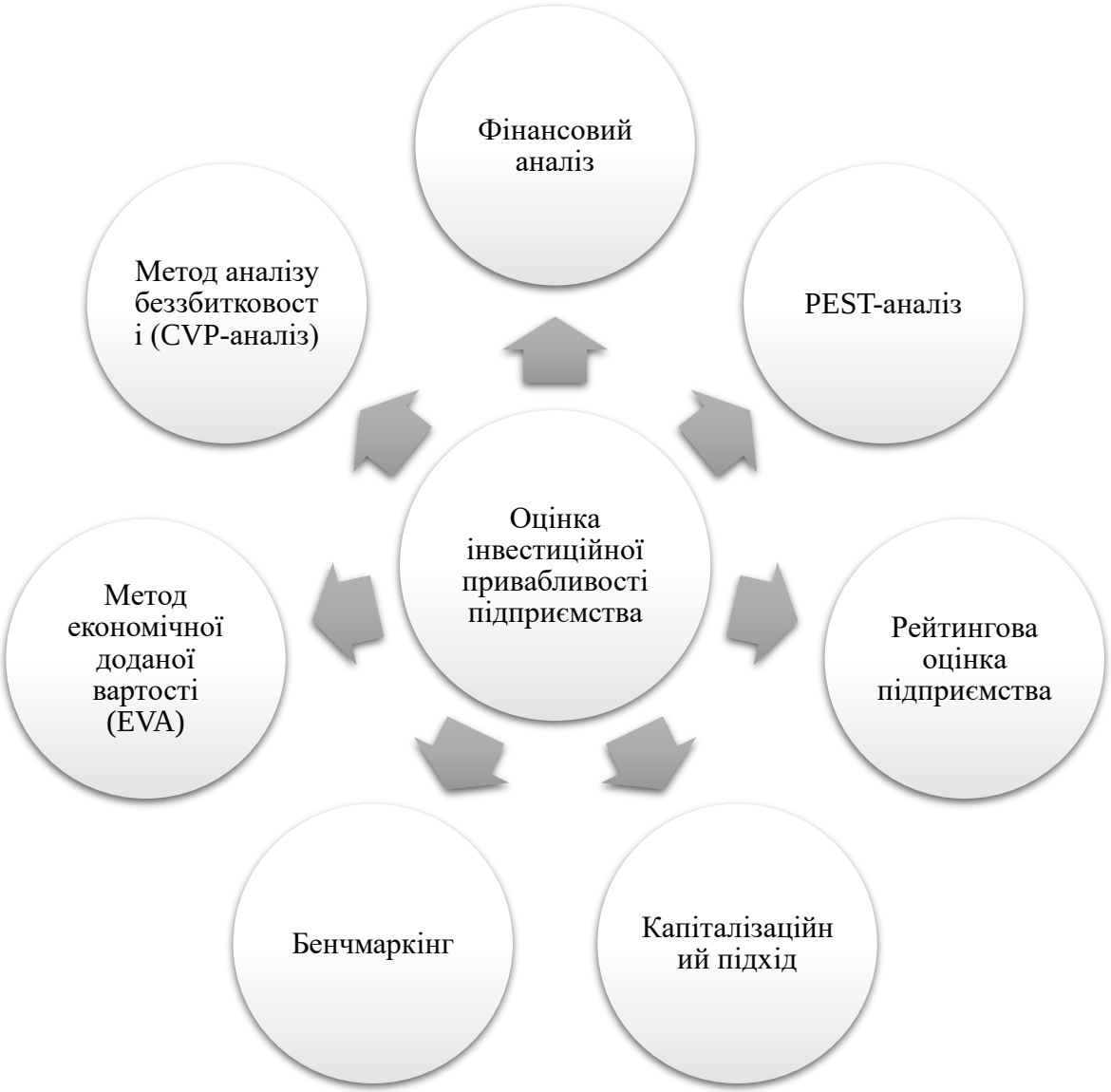

Рис. 1.2. Інструменти для оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Джерело: сформовано автором за даними [19-27]

Фінансовий аналіз є основним інструментом для оцінки інвестиційної привабливості підприємства, адже він дозволяє отримати чітке уявлення про фінансовий стан компанії за допомогою об'єктивних числових показників [17]. З позиції інвестора, саме фінансова стійкість підприємства є первинним критерієм для прийняття рішення щодо вкладення коштів. Однією з основних

складових фінансового аналізу є оцінка ліквідності підприємства. Для цього застосовуються такі коефіцієнти, як поточна ліквідність (1.1):

$$К\ пл = \frac{Оборотні\ активи}{Короткострокові\ зобов'язання} \quad (1.1)$$

Цей коефіцієнт показує здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів. Чим вище цей показник, тим вищий рівень ліквідності компанії. Рекомендується, щоб коефіцієнт поточної ліквідності був не менше 1, що свідчить про наявність достатніх активів для виконання зобов'язань. Для інвесторів цей показник дозволяє оцінити здатність підприємства швидко відповідати за своїми зобов'язаннями, що особливо важливо в умовах економічної нестабільності.

Другим важливим аспектом є оцінка платоспроможності, яка вказує на здатність підприємства виконувати свої довгострокові зобов'язання [18, с. 6]. Один із показників для цієї оцінки — коефіцієнт платоспроможності (1.2):

$$К\ плсп = \frac{Власний\ капітал}{Загальна\ сума\ зобов'язань} \quad (1.2)$$

Цей коефіцієнт дозволяє оцінити, яка частина зобов'язань підприємства покривається власним капіталом. Чим вищий коефіцієнт, тим менша залежність від позикових коштів.

Інвестори надають перевагу підприємствам із меншою залежністю від зовнішнього фінансування, оскільки це знижує фінансові ризики. Рентабельність є ще одним важливим елементом фінансового аналізу. Для оцінки ефективності використання власного капіталу застосовується коефіцієнт рентабельності власного капіталу (1.3):

$$К\ рк = \frac{Чистий\ прибуток}{Власний\ капітал} \times 100 \quad (1.3)$$

Цей коефіцієнт вказує на відсоток прибутку, який підприємство отримує від кожної гривні власного капіталу. Високий рівень цього показника свідчить про ефективне використання ресурсів власників. Для потенційних інвесторів висока рентабельність власного капіталу є свідченням потенціалу зростання вартості їхніх інвестицій.

Також важливим є аналіз оборотності активів, що дозволяє оцінити, наскільки ефективно компанія використовує свої активи для генерації доходів. Коефіцієнт оборотності активів можна розрахувати за формулою (1.4):

$$К\,оа = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня вартість активів}} \quad (1.4)$$

Цей коефіцієнт вказує на кількість разів, коли активи підприємства обертаються протягом року, що допомагає оцінити ефективність управління ресурсами компанії [19]. Висока оборотність активів свідчить про ефективне управління ресурсами підприємства, що підвищує його привабливість в очах інвесторів.

Всі ці фінансові коефіцієнти дають можливість не тільки оцінити поточний фінансовий стан підприємства, а й порівняти його з іншими компаніями в галузі, визначити потенціал для залучення інвестицій. Однак важливо пам'ятати, що фінансовий аналіз має обмеження, оскільки він не враховує ряд якісних аспектів, таких як інноваційний потенціал чи репутація на ринку, тому для повноцінної оцінки інвестиційної привабливості необхідно використовувати й інші методи.

Аналіз макроекономічного середовища є невід'ємною складовою оцінки інвестиційної привабливості, оскільки зовнішні фактори можуть суттєво впливати на результати діяльності підприємства. PEST-аналіз є методикою, яка дозволяє оцінити макроекономічне середовище, в якому функціонує підприємство. Він складається з чотирьох компонентів: політичного, економічного, соціального та технологічного. Політичний аспект включає вивчення стабільності уряду, податкової політики, законодавчих змін та регуляцій, які можуть впливати на ведення бізнесу. Наприклад, зміни в податковому законодавстві або запровадження нових обмежень для галузі можуть створити додаткові труднощі для підприємств і знизити їхню інвестиційну привабливість.

Економічні фактори охоплюють аналіз економічної ситуації в країні або на міжнародному ринку. Це включає рівень інфляції, валютні курси, ставки

процентних ставок, рівень безробіття, загальний рівень економічної стабільності та зростання. Наприклад, високий рівень інфляції може підвищити витрати на виробництво, а нестабільність валютних курсів може створити труднощі для підприємств, що працюють на міжнародних ринках [22].

Соціальні фактори включають демографічні зміни, культурні та соціальні тенденції, які можуть впливати на поведінку споживачів та попит на продукти чи послуги. Наприклад, зміни в уподобаннях споживачів або старіння населення можуть мати значний вплив на стратегію підприємства. Якщо, наприклад, зростає попит на здорове харчування, підприємства, що працюють в цій галузі, можуть скористатися цією можливістю для розвитку нових продуктів і тим самим підвищити свою інвестиційну привабливість.

Технологічні фактори включають рівень інновацій, доступність нових технологій, автоматизацію процесів і наукові досягнення, які можуть змінити спосіб виробництва або розподілу продуктів. Наприклад, розвиток штучного інтелекту або інтернету речей може суттєво вплинути на способи виробництва, знижуючи витрати та покращуючи ефективність [22, 23].

PEST-аналіз дозволяє підприємствам визначити зовнішні фактори, які можуть впливати на їх інвестиційну привабливість, а також допомагає виявити потенційні ризики та можливості, які мають значення для довгострокових стратегій. Однак, важливо зазначити, що PEST-аналіз не враховує внутрішні аспекти діяльності компанії, такі як організаційна структура, культура або управлінські рішення, що робить його обмеженим у порівнянні з іншими методами аналізу.

Рейтингова оцінка підприємства є важливим інструментом для визначення його позиції на ринку в порівнянні з конкурентами та для залучення інвестицій. Вона ґрунтується на аналізі фінансових показників, таких як кредитоспроможність, ліквідність, рентабельність, а також на оцінці ринкової позиції підприємства, його стратегічних планів, репутації та управлінської здатності. Підприємства, які мають високі рейтинги від

авторитетних агентств, зазвичай є більш інвестиційно-привабливими для інвесторів, оскільки високий рейтинг свідчить про стабільність, надійність та здатність своєчасно виконувати фінансові зобов’язання [24].

Перевагою рейтингів є їх доступність та об'єктивність, оскільки більшість рейтингових агентств використовують стандартизовані методики оцінки, що дозволяє інвесторам швидко оцінити фінансове здоров'я компанії без необхідності детального вивчення її звітності. Наприклад, компанії з високими кредитними рейтингами зазвичай отримують більш вигідні умови фінансування на ринку капіталу, що дозволяє їм знижувати витрати на обслуговування боргів.

Однак основним недоліком рейтингів є їх залежність від методології, яку застосовує рейтингове агентство. Ця методологія може не завжди відповідати специфіці певної галузі чи ринку. Наприклад, підприємство, яке працює в умовах економічної нестабільності, може отримати низький рейтинг, незважаючи на свою сильну ринкову позицію в нішевому сегменті. Крім того, рейтингові агентства можуть не враховувати локальні особливості чи галузеві тенденції, що може призвести до неадекватної оцінки реальної ситуації на підприємстві [25].

Додатково, рейтингова оцінка не враховує якісні фактори, такі як управлінська культура, інноваційна діяльність чи репутація компанії, які можуть суттєво впливати на її довгострокову стабільність. Тому рейтингова оцінка є корисною, але недостатньою для комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Вона повинна бути доповнена іншими методами аналізу.

Ринкова вартість підприємства є одним із ключових індикаторів його інвестиційної привабливості. Капіталізаційний підхід до оцінки вартості підприємства ґрунтується на ринкових даних, зокрема на ринковій капіталізації компанії. Це сума, яку інвестори готові заплатити за акції підприємства на фондових ринках. Основними показниками є ринкова ціна акцій та кількість акцій, що знаходяться в обігу. У разі публічних компаній,

які котируються на фондових біржах, ринкова капіталізація дозволяє швидко та об'єктивно визначити вартість підприємства. Вона відображає актуальні настрої ринку та рівень довіри інвесторів до компанії.

Однією з основних переваг капіталізаційного підходу є його прозорість і точність, оскільки цей метод безпосередньо залежить від реальних ринкових цін. Вартість підприємства, визначена таким чином, є результатом колективної оцінки інвесторів і включає в себе всі актуальні зовнішні та внутрішні фактори. Ринкові котирування також дозволяють відслідковувати зміни вартості компанії в реальному часі, що робить капіталізаційний підхід дуже динамічним і актуальним [26, с. 165-168].

Проте цей підхід має певні обмеження. Оскільки капіталізація підприємства безпосередньо залежить від ринкових котирувань, вона може бути піддана сильним коливанням внаслідок факторів, що не завжди відображають реальний фінансовий стан компанії, таких як короткострокові спекуляції чи змінна волатильність ринку. Таким чином, капіталізація може бути недооцінена або переоцінена в залежності від ситуації на фондовому ринку, що створює певний ризик для інвесторів.

Крім того, для не публічних компаній цей метод є менш ефективним, оскільки відсутність ринкових котирувань унеможливлює використання капіталізаційного підходу в традиційному вигляді. У таких випадках необхідно використовувати альтернативні методи оцінки вартості, такі як дисконтовані грошові потоки або метод порівняння з подібними компаніями.

Капіталізаційний підхід є ефективним і точним інструментом оцінки вартості публічних компаній, оскільки він спирається на ринкові дані та відображає реальні настрої інвесторів. Однак, він має суттєві недоліки, пов'язані з впливом ринкових коливань і недостатньою релевантністю для непублічних підприємств. Тому його слід застосовувати в поєднанні з іншими методами оцінки для отримання більш повної та точної картини інвестиційної привабливості.

Порівняння з конкурентами та галузевими лідерами допомагає визначити відносну інвестиційну привабливість підприємства. Бенчмаркінг є методом порівняльного аналізу, який дозволяє оцінити ефективність підприємства через порівняння його показників з лідерами галузі або середніми ринковими даними. Це допомагає визначити, де компанія знаходиться в порівнянні з конкурентами, виявити області для покращення та оптимізації. Наприклад, якщо на підприємстві показники рентабельності нижчі за середні по галузі, це може свідчити про необхідність скорочення витрат чи покращення ефективності використання ресурсів [27].

Однією з основних переваг бенчмаркінгу є його здатність сприяти покращенню внутрішніх процесів на підприємстві через запозичення найкращих практик від провідних компаній. Вивчаючи успішні стратегії і методи роботи конкурентів, підприємства можуть адаптувати ці підходи до своїх умов, що допомагає підвищити продуктивність та конкурентоспроможність. Наприклад, впровадження нових технологій чи оптимізація виробничих процесів, які вже ефективно застосовуються іншими компаніями, може значно поліпшити результати [28]. Такі вдосконалення безпосередньо впливають на привабливість підприємства для інвесторів.

Однак, бенчмаркінг потребує доступу до точних і детальних ринкових даних, які не завжди легко отримати. Деякі підприємства можуть стикатися з труднощами у зборі необхідної інформації через відсутність відкритих даних або через конфіденційність стратегій конкурентів. Крім того, дані, зібрані для бенчмаркінгу, можуть бути неповними або застарілими, що знижує точність порівняння та ускладнює прийняття рішень.

Ще однією складністю є адаптація найкращих практик до умов конкретного підприємства. Методики чи стратегії, що працюють у великих корпораціях, можуть бути неефективними для малих чи середніх підприємств через різницю в ресурсах, технологічному забезпеченні або ринкових умовах. Тому бенчмаркінг потребує адаптації і чіткого врахування специфіки компанії, для якої проводиться порівняння. В результаті, хоча цей метод є дуже

корисним для визначення напрямків для вдосконалення, він потребує ретельного застосування та аналізу отриманих результатів [27].

Однак, незважаючи на їхню ефективність, класичні методи мають свої обмеження. Вони не завжди враховують специфіку окремих ринків чи галузей, а також можуть бути чутливими до короткострокових коливань ринку або суб'єктивних оцінок. Для більш точної та всебічної оцінки інвестиційної привабливості підприємства необхідно комбінувати ці підходи з сучасними методами, такими як аналіз ризиків та прогнозування, що дозволяє створити більш збалансовану та комплексну картину для потенційних інвесторів.

Сучасні методи аналізу додають глибини традиційним підходам до оцінки інвестиційної привабливості. Метод економічної доданої вартості (EVA).

Метод економічної доданої вартості (EVA) є фінансовим інструментом, що дозволяє оцінити реальну прибутковість підприємства після врахування вартості залученого капіталу. EVA розраховується як різниця між чистим операційним прибутком після податків (NOPAT) та витратами на капітал, що визначаються як добуток середньозваженої вартості капіталу (WACC) на інвестований капітал підприємства [20].

Використання EVA дозволяє підприємствам чітко визначити, чи створюється додаткова вартість для акціонерів. Позитивне значення EVA свідчить про те, що підприємство генерує прибуток, який перевищує вартість залученого капіталу, що є важливим показником для інвесторів при оцінці інвестиційної привабливості.

Однак застосування EVA має певні обмеження. Метод вимагає точних розрахунків та коригувань бухгалтерської звітності, що може бути складним для підприємств з високим рівнем нематеріальних активів або тих, що знаходяться на стадії активного розвитку. Крім того, EVA не завжди відображає короткострокову фінансову ефективність, оскільки орієнтований на довгострокову перспективу.

Операційна ефективність є важливим фактором інвестиційної привабливості, особливо для підприємств на стадії становлення або реструктуризації. Аналіз беззбитковості (CVP-аналіз) є інструментом, що дозволяє визначити обсяг продажів, при якому підприємство не отримує ані прибутку, ані збитків, тобто досягає точки беззбитковості. CVP-аналіз базується на вивченні взаємозв'язку між виторгом, витратами та прибутком, що дозволяє оцінити, як зміни в обсягах виробництва, цінах та витратах впливають на фінансові результати підприємства [21].

Цей метод є корисним для підприємств, які прагнуть оптимізувати свої витрати та максимізувати прибуток. За допомогою CVP-аналізу можна визначити мінімальний обсяг продажів, необхідний для покриття всіх постійних витрат, що є важливим для планування та стратегічного управління.

Однак CVP-аналіз має обмеження, оскільки припускає лінійність взаємозв'язку між витратами та обсягами виробництва, що не завжди відповідає реальним умовам. Крім того, метод не враховує зміни в ринкових умовах та споживчому попиті, що може впливати на точність прогнозів.

Таким чином, комплексний підхід до оцінки інвестиційної привабливості підприємства передбачає поєднання різноманітних методів та інструментів, які дозволяють врахувати як фінансові показники, так і якісні характеристики бізнесу. При цьому важливо враховувати галузеву специфіку підприємства та особливості ринку, на якому воно функціонує. Тільки такий підхід дозволить потенційному інвестору отримати повне уявлення про реальний стан та перспективи розвитку об'єкта інвестування.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аналіз факторів, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства

Агропромисловий холдинг «АСТАРТА» є одним із провідних підприємств України, що функціонує у форматі публічної компанії з вертикально інтегрованою структурою бізнес-процесів. Заснована у 1993 році, компанія розвинула свою діяльність у кількох ключових напрямах, включаючи рослинництво, цукрову промисловість, тваринництво, переробку сої та біоенергетику. Відповідно до сучасних тенденцій глобальної економіки та особливостей агропромислового сектору, «АСТАРТА» зосереджує свою діяльність на підвищенні інвестиційної привабливості шляхом впровадження стратегічних ініціатив [29].

Одним із ключових факторів, що позитивно впливають на інвестиційну привабливість підприємства, є доступ до міжнародних фінансових ринків. У 2006 році компанія здійснила первинне розміщення акцій на Варшавській фондовій біржі, а у 2022 році завершила процес юридичної трансформації, змінивши реєстрацію на Astarta Holding PLC. Це свідчить про високий рівень корпоративного управління та забезпечення прозорості фінансової звітності, що є важливими умовами для залучення інвесторів.

Фінансові показники компанії також відіграють ключову роль у формуванні її інвестиційного іміджу. «АСТАРТА» здійснює операційний контроль над 215 тис. га сільськогосподарських угідь, забезпечуючи стабільне виробництво продовольчої продукції, включаючи 250–500 тис. тонн цукру та 115 тис. тонн молока щорічно. Значний обсяг виробництва та ефективність операційних процесів сприяють стабільності фінансових результатів, що позитивно оцінюється міжнародними інвесторами [29].

Важливим аспектом інвестиційної привабливості є інноваційна діяльність компанії. «АСТАРТА» активно розвиває біоенергетичні технології, що дозволяє оптимізувати виробничі процеси та зменшити залежність від традиційних джерел енергії. Наявність біогазового комплексу потужністю 150 тис. м³ біогазу на день свідчить про орієнтацію компанії на сталий розвиток, що є вагомим критерієм при оцінці інвесторами.

Соціальна відповідальність та участь у міжнародних ініціативах також зміцнюють інвестиційну репутацію підприємства. У 2008 році «АСТАРТА» приєдналася до Глобального договору ООН, що підтверджує її зобов'язання дотримуватися міжнародних стандартів сталого розвитку. Виплата дивідендів акціонерам у 2021 році стала вагомим сигналом для потенційних інвесторів щодо перспективності компанії.

Диверсифікація бізнес-процесів, зокрема створення власного вагонного парку та заснування IT-компанії AgriChain у 2017 році, є свідченням ефективного управління ризиками. Впровадження цифрових технологій в агропромисловий сектор сприяє підвищенню рівня автоматизації та оптимізації виробничих процесів, що в довгостроковій перспективі підвищує економічну ефективність підприємства [29].

ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ" є однією з найбільших агропромислових компаній України, що спеціалізується на широкому спектрі діяльності в аграрному секторі та суміжних сферах. Компанія активно займається орендою нерухомості, вирощуванням сільськогосподарських культур, а також надає послуги з оренди сільськогосподарських і офісних машин. Висока спеціалізація та різноманіття напрямків діяльності свідчать про стабільність та гнучкість компанії в умовах сучасного ринку. У наступній таблиці 2.1 представлено основні дані про компанію, включаючи її організаційно-правову форму, види діяльності та фінансові показники.

ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ" демонструє високу стабільність та здатність до адаптації, оскільки існує вже понад 30 років. Це дозволяє компанії підтримувати міцні позиції на ринку, формувати довгострокові партнерства та

ефективно реагувати на зміни в економічному середовищі. Диверсифікація діяльності, що охоплює не лише оренду нерухомості та техніки, але й сільське господарство та інжиніринг, надає компанії можливість знижувати ризики та підвищувати свою фінансову стійкість.

Таблиця 2.1

Основні відомості про ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ"

Параметр	**Значення**
Повне найменування	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМА АСТАРТА-КИЇВ
Скорочена назва	ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ"
Код ЄДРПОУ	19371986
Дата реєстрації	02.03.1993 (31 рік 10 місяців)
Уповноважені особи	Іванчик Віктор Петрович, Чук Вячеслав Володимирович
Розмір статутного капіталу	258 310 486,47 грн
Організаційно-правова форма	ТОВ (Товариство з обмеженою відповідальністю)
Основний вид діяльності	68.20 - Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна
Інші види діяльності	01.11 - Вирощування зернових культур
	01.13 - Вирощування овочів
	46.21 - Оптова торгівля зерном
	46.36 - Оптова торгівля цукром
	77.31 - Оренда сільськогосподарських машин
	77.33 - Оренда офісних машин
	46.71 - Оптова торгівля паливом
	69.20 - Бухгалтерський облік та консультування з оподаткування
	70.10 - Діяльність головних управлінь
	70.22 - Консультування з питань комерційної діяльності
	71.12 - Інжиніринг, геологія та геодезія
	77.11 - Оренда автомобілів

Джерело: сформовано автором за даними [30]

Аналіз структури акціонерів є важливим аспектом для оцінки інвестиційної привабливості підприємства, оскільки він відображає не лише рівень контролю над компанією, а й можливості залучення зовнішніх інвестицій та стабільність на ринку. Для ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ" структура власності має стратегічне значення, адже від її динаміки залежать

не лише внутрішні процеси управління, а й здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Розподіл акцій між різними групами акціонерів дозволяє компанії утримувати стабільність та забезпечувати гнучкість у прийнятті рішень.

Для підприємства важливим є аналіз того, як цей розподіл впливає на його інвестиційну привабливість і здатність залучати нові ресурси, зберігаючи при цьому контроль над ключовими аспектами діяльності. Вивчення структури акціонерів дозволяє оцінити рівень довіри до компанії з боку як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів, а також дає уявлення про її стратегічні орієнтири та фінансові можливості (рис. 2.1).

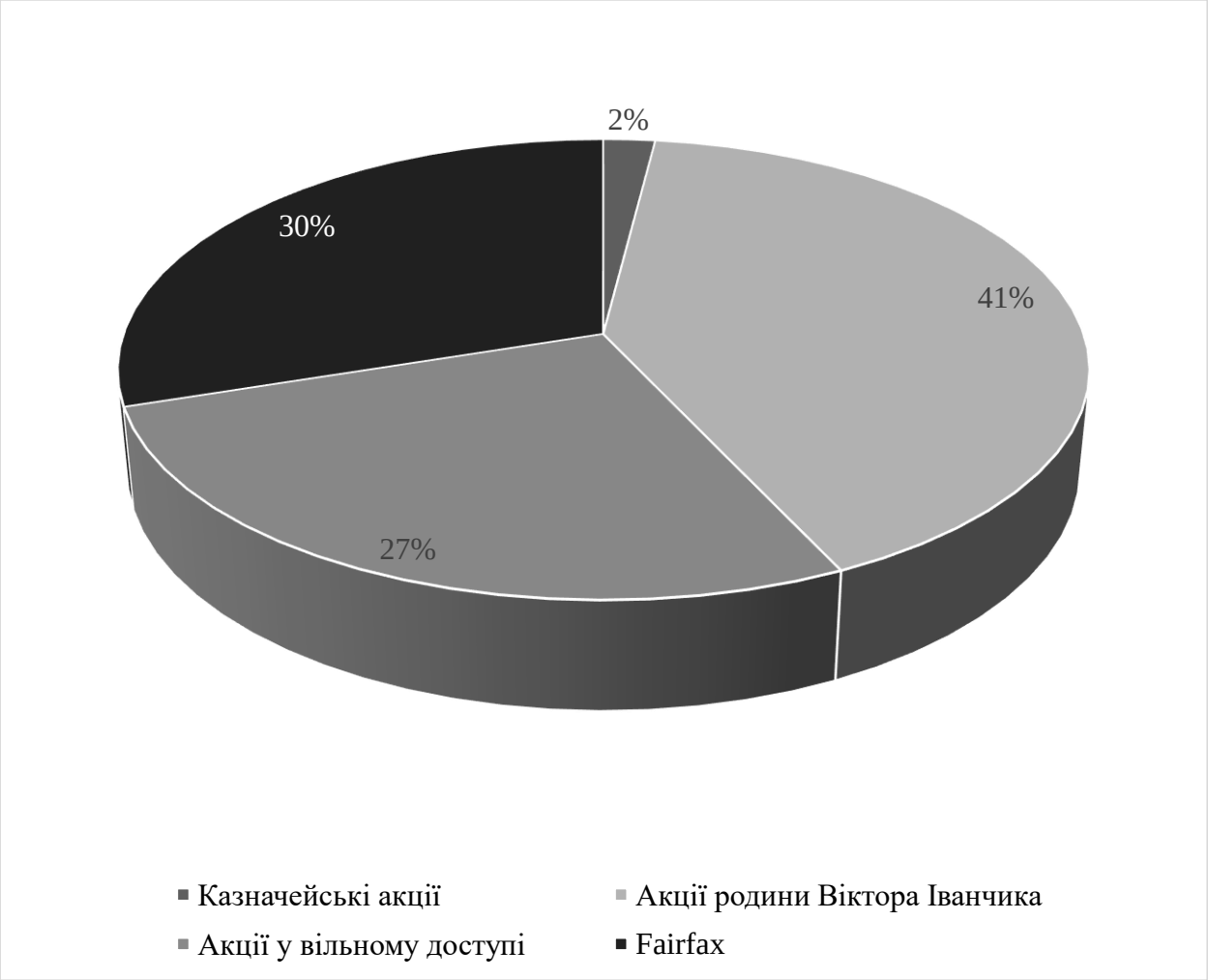

Рис. 2.1. Структура акціонерів підприємства

Джерело: сформовано автором за даними [29]

Такий розподіл акціонерного капіталу свідчить про високий рівень корпоративної прозорості та доступ до міжнародних фінансових ринків. Присутність великого інституційного інвестора Fairfax Financial Holdings (29%) надає компанії додаткову стабільність та довіру з боку міжнародних партнерів. Аналіз структури акціонерів ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ" показує, що компанія має збалансований розподіл власності, де 41% акцій належить сім'ї засновника Віктора Іванчика, 29% - міжнародному інвестору Fairfax Financial, 3% складають казначейські акції, а 27% акцій знаходяться у вільному обігу. Така структура власності є оптимальною з точки зору інвестиційної привабливості, адже поєднує стабільність управління з високим рівнем корпоративної прозорості та можливістю залучення міжнародного капіталу.

Власність сім'ї Віктора Іванчика, що контролює 41% акцій, є важливим елементом для забезпечення стратегічної стабільності компанії. Такий рівень контролю дозволяє ухвалювати довгострокові рішення, орієнтуючись на сталий розвиток і мінімізацію ризиків, що підвищує довіру інвесторів і сприяє позитивному іміджу підприємства на ринку. У свою чергу, наявність значної частки акцій у руках міжнародного інвестора, як Fairfax Financial, дає додаткові можливості для доступу до міжнародних фінансових ресурсів і досвіду, що відкриває нові горизонти для стратегічного розвитку компанії.

Структура акціонерів також забезпечує високу ліквідність компанії. Вільно обігові акції дозволяють компанії адаптуватися до змін на ринку, а наявність казначейських акцій дає можливість гнучко реагувати на внутрішні та зовнішні зміни. Це підвищує інвестиційну привабливість компанії, оскільки дає впевненість у її здатності швидко адаптуватися до економічних коливань.

Загалом, структурні фактори компанії, що стосуються розподілу акцій серед акціонерів, створюють збалансовану та стійку модель управління, яка не лише підвищує інвестиційну привабливість «АСТАРТИ», але й дозволяє максимально ефективно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, зберігаючи при цьому стратегічну автономію і фінансову стабільність.

Важливим аспектом діяльності компанії АСТАРТА є корпоративно-соціальна відповідальність, яка відображає підґрунтя її філософії з часу заснування. У 2008 році АСТАРТА приєдналася до Глобального договору ООН, що стимулювало провадження активної соціальної політики. Проєкти соціального впливу компанії спрямовані на покращення інфраструктури сіл, підтримку освітньої та медичної галузей, розвиток культури та спорту, розвиток підприємництва, а також економічний і соціальний розвиток громад.

АСТАРТА підтримує проєкти, що мають конкретний результат у довгостроковій перспективі. Для цього компанія залучає до співпраці інших стейкхолдерів, зокрема підприємців, представників місцевої влади, держави, громадський сектор, молодь та людей старшого віку. Основний принцип, на який спирається компанія, полягає в тому, що 20% залучених за законом Парето можуть стати рушійною силою для громади [29].

Компанія швидко реагує на зміни та зовнішні виклики, гнучко змінюючи основний фокус на актуальну потребу в суспільстві. Прикладом цього є допомога громадам у боротьбі з COVID-19, а також підтримка українців, постраждалих внаслідок бойових дій, внутрішньо переміщених осіб та військових.

АСТАРТА реалізує різні соціальні проєкти, такі як Common Help Ukraine, допомога військовим України, курс на незалежність, ініціативи "Сміливі" та "Крила-та хвил".

Енергоспоживання є ще однією важливою складовою діяльності АСТАРТИ. Компанія прагне досягти максимальних економічних показників, зменшуючи вплив на навколишнє середовище. Для цього розробляються та впроваджуються програми з ресурсо- та енергоефективності. Сертифікація низки підприємств згідно з міжнародним стандартом ISO 50001 підтверджує ефективність впровадженої практики енергоменеджменту [29].

АСТАРТА також активно працює над зменшенням викидів парникових газів та інших забруднюючих речовин в атмосферу. Компанія впроваджує систему обліку та розрахунку викидів парникових газів, яка відповідає

вимогам GHG Protocol та національного законодавства. Впровадження цієї системи включає інвентаризацію джерел викидів, контроль за цими викидами, оцінку ефективності пилогазоочисних установок та їх технічний огляд, а також постійне навчання персоналу.

Враховуючи важливість скорочення викидів парникових газів, АСТАРТА розпочала проєкт зі створення стратегії декарбонізації. Метою цього проєкту є розробка цілей зі скорочення викидів у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі, а також заходів з їх реалізації.

В процесі виробничої діяльності агропромхолдингу утворюються небезпечні та малонебезпечні відходи. Для їх тимчасового зберігання на підприємствах організовані спеціальні місця та контейнери для роздільного збору. АСТАРТА прагне мінімізувати відходи першого класу небезпеки, замінюючи люмінесцентні лампи на світлодіодні. Небезпечні відходи передаються ліцензованим організаціям для утилізації, а побутові відходи – комунальним підприємствам. Частина малонебезпечних відходів передається спеціалізованим організаціям для переробки [29].

Компанія також приділяє увагу добробуту тварин. Фахівці з напрямку тваринництва співпрацюють з провідними експертами для узгодження своїх підходів із науково обґрунтованою практикою. Співробітники проходять онлайн-навчання з ветеринарної допомоги, годівлі, догляду за телятами та інших аспектів. Умови утримання тварин в АСТАРТІ відповідають високим стандартам, що сприяє їх добробуту.

Розглянемо зовнішні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємств України у 2022–2025 роках, зокрема, економічну стабільність, законодавчі та регуляторні зміни, соціальну стабільність та демографічні тенденції.

Перш за все, економічна стабільність країни є ключовим фактором для прийняття інвестиційних рішень. У 2022 році економіка України зазнала значного скорочення через повномасштабне вторгнення Росії, що мало серйозний вплив на інвестиційний клімат. Валовий внутрішній продукт (ВВП)

зменшився на 29%, що стало результатом руйнування інфраструктури, припинення виробництва та зниження споживчого попиту. Проте у 2023 році економіка почала демонструвати ознаки відновлення. ВВП зріс на 5,3%, що свідчить про поступову стабілізацію економічної ситуації. За прогнозами на 2024–2025 роки, економіка України продовжить відновлюватися, і очікується зростання ВВП на 4% у 2024 році та на 4,3% у 2025 році [31].

Інфляція, яка у 2022 році досягла 26,6%, виявилася значним тягарем для підприємств, але вже у 2023 році вона знизилася до 5,1%. Таке зниження інфляції є позитивним фактором для зниження економічних ризиків і підвищення стабільності, що позитивно впливає на інвестиційну привабливість. У 2024 році прогнозується, що інфляція складе 5,4%, а у 2025 році вона збільшиться до 9,5%, що потребує подальшої уваги з боку уряду для збереження економічної стабільності [32].

Водночас дефіцит торговельного балансу у 2023 році становив 23,6 млрд доларів США, що показує потребу в збільшенні експорту та зменшенні імпорту. Для забезпечення стійкості економіки та її конкурентоспроможності необхідно продовжити роботу над зміцненням зовнішньоекономічної діяльності [33].

Законодавчі та регуляторні зміни мають безпосередній вплив на інвестиційну привабливість підприємства. У 2022 році в Україні було ухвалено кілька законодавчих ініціатив, спрямованих на підтримку інвестиційної діяльності, зокрема, відкриття нових можливостей для державного-приватного партнерства (ДПП). Зміни до бюджетного законодавства передбачали можливість залучення коштів для реалізації проектів за механізмами ДПП, що дозволяє забезпечити стабільність та прозорість у реалізації великих інвестиційних проєктів.

У вересні 2023 року було ухвалено Закон «Про державну підтримку інвестиційних проєктів зі значними інвестиціями в Україні», який зокрема передбачає підтримку великих інвестицій у сферах переробної промисловості, транспорту та охорони здоров’я. Цей закон надає можливість для підприємств

залучати інвестиції з мінімальним ризиком і забезпечує додаткову фінансову підтримку для великих проєктів, якщо сума інвестицій становить не менше 12 мільйонів євро [34].

Ще одним важливим кроком стало прийняття в 2023 році Закону «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності», який дозволяє страхувати інвестиції від воєнних ризиків. Це дозволяє інвесторам зменшити рівень невизначеності та ризику, пов'язаного з поточною ситуацією в Україні, а також сприяє залученню інвестицій не тільки з боку українських, але й міжнародних компаній [35].

Крім того, у 2024 році ухвалено зміни до Закону «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», що спрямовані на покращення функціонування фінансових ринків і забезпечення більшої прозорості, що є важливим фактором для залучення іноземних інвестицій [36].

Соціальна стабільність та демографічні тенденції також впливають на інвестиційну привабливість підприємств, оскільки від них залежить попит на продукцію та послуги, а також доступність робочої сили. У 2022 році, через збройний конфлікт, Україна зазнала значних демографічних втрат, що включало як втечу населення, так і високу смертність. Це, безумовно, вплинуло на соціально-економічну ситуацію в країні [37].

Однак, спостерігається деяка стабілізація демографічних тенденцій. Зокрема, зменшення рівня міграції та початок повернення частини населення в країну сприяє покращенню ситуації на ринку праці та підвищенню споживчого попиту.

Міжнародні партнери відіграють важливу роль у забезпеченні стабільності та розвитку інвестиційного клімату України. Програми підтримки та кредити від міжнародних фінансових установ, таких як Світовий банк та МВФ, значно впливають на стабільність фінансової системи. За рахунок міжнародних програм підтримки, а також надання гарантій і кредитів для фінансування відновлення інфраструктури, уряд України зміг зменшити

ризики для інвесторів, що позитивно вплинуло на інвестиційну привабливість країни.

У 2023 році іноземні інвестиції в Україну зросли на 368,7%, досягнувши 4,247 млрд дол. США. Це відображає довіру міжнародних інвесторів до майбутнього розвитку країни. Ситуація в Україні стабілізується завдяки зовнішньому фінансуванню і підтримці з боку міжнародних партнерів, що дозволяє створювати нові можливості для залучення інвестицій [38].

SWOT-аналіз допомагає виявити сильні сторони, що можуть зацікавити потенційних інвесторів, а також слабкі сторони, які потребують вдосконалення для підвищення конкурентоспроможності. Аналіз можливостей дає змогу оцінити перспективи зростання компанії, а загрози – визначити ризики, що можуть вплинути на фінансову стабільність та стратегічний розвиток. Завдяки цьому SWOT-аналіз сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень для зміцнення позицій підприємства та створення сприятливого середовища для залучення інвестицій (табл. 2.2).

Проведений SWOT-аналіз компанії "АСТАРТА" виявив низку факторів, які безпосередньо впливають на її інвестиційну привабливість. Серед сильних сторін, які найбільше приваблюють інвесторів, варто виділити сформований сильний бренд, технологічну оснащеність та розвинену логістичну мережу. Для використання виявлених можливостей компанії доцільно розробити стратегію виходу на нові міжнародні ринки, особливо з органічною продукцією, а також прискорити впровадження цифрових технологій управління виробництвом. Щодо мінімізації загроз, важливо диверсифікувати ринки збуту для зменшення впливу політичної нестабільності та впровадити технології для адаптації до кліматичних змін. Такі стратегічні кроки значно підвищать інвестиційну привабливість компанії у довгостроковій перспективі.

PEST-аналіз є одним з основних інструментів для оцінки цих факторів. Він допомагає виявити потенційні можливості та загрози, що можуть виникнути в результаті політичних, економічних, соціальних та технологічних змін.

Таблиця 2.2

SWOT-аналіз підприємства

Сильні сторони (Strengths)	**Слабкі сторони (Weaknesses)**
1. Сильний бренд і репутація на ринку агробізнесу: " АСТАРТА" є одним з лідерів аграрного сектору України, що дозволяє компанії утримувати високі позиції серед конкурентів.	1. Залежність від коливань цін на сировину та сільськогосподарську продукцію: Висока волатильність цін на сировину (зерно, цукор, насіння) може негативно впливати на фінансові результати підприємства, що знижує передбачуваність доходів.
2. Розвинена система корпоративної соціальної відповідальності (КСВ): Компанія активно підтримує соціальні ініціативи, зокрема через поліпшення умов для місцевих громад та екологічні проекти.	2. Необхідність постійного оновлення технологічних потужностей: Старіння частини виробничих потужностей вимагає постійних інвестицій в модернізацію, що може призвести до затримок у виробництві та додаткових витрат.
3. Висока технологічна оснащеність і інноваційні рішення: " АСТАРТА" інвестує в нові технології та постійно впроваджує інновації в сільськогосподарське виробництво, що дозволяє підвищувати ефективність.	3. Обмежена здатність до масштабування в деяких сегментах ринку: Хоча компанія домінує на окремих ринках, вона може стикатися з обмеженнями у збільшенні виробничих потужностей в певних напрямках, що затримує розширення бізнесу.
4. Стабільне фінансове становище і наявність лояльних клієнтів: Завдяки багаторічному досвіду та успішним фінансовим стратегіям компанія має стабільний грошовий потік та лояльних партнерів.	4. Ризики від зовнішньоекономічних факторів (політична нестабільність, зміни валютних курсів): Економічні та політичні коливання можуть мати негативний вплив на фінансові результати, особливо в умовах геополітичної напруженості.
5. Розширена логістична мережа: "АСТАРТА" має добре розвинену мережу зберігання та доставки продукції, що дозволяє забезпечити швидкий доступ до ринку та знижувати витрати на логістику.	5. Труднощі у забезпеченні стабільної якості продукції: Варіативність умов на ринку сільського господарства може впливати на стабільність якості продукції, що потребує постійного контролю та інвестицій в моніторинг.
Можливості (Opportunities)	**Загрози (Threats)**
1. Розширення на нові міжнародні ринки: Існує потенціал для розширення діяльності на нові ринки, особливо на міжнародному рівні, де попит на агропродукцію зростає.	1. Військові конфлікти та економічні санкції: Політична та економічна нестабільність в Україні та інших країнах може призвести до змін у ринковій ситуації, зниження попиту чи обмеження експортних можливостей.
2. Зростання попиту на органічні та екологічно чисті продукти: Перехід споживачів до більш здорових і екологічно чистих продуктів відкриває можливості для збільшення виробництва органічних товарів.	2. Інтенсивна конкуренція на аграрних ринках: Інші гравці агробізнесу, як на внутрішньому ринку, так і міжнародні компанії, пропонують подібні продукти за конкурентоспроможними цінами, що збільшує тиск на рентабельність.
3. Використання цифрових технологій для управління виробництвом: Впровадження цифрових платформ для моніторингу та аналізу діяльності дозволить оптимізувати процеси та підвищити ефективність управління.	3. Зміни в кліматичних умовах: Нестабільні погодні умови (суховії, повені, заморозки) можуть значно знизити врожайність, що негативно позначиться на економічних показниках.
4. Партнерство з міжнародними організаціями та фондами: Розвиток співпраці з міжнародними організаціями (наприклад, Глобальний договір ООН) може призвести до нових інвестицій та технологічних партнерств.	4. Зростання регуляторного тиску: Підвищення екологічних стандартів та вимог до виробництва може вимагати додаткових витрат на сертифікацію та адаптацію процесів.
5. Можливість розширення продуктового асортименту та послуг: Збільшення асортименту продукції та розширення портфеля послуг (наприклад, консультаційні послуги для фермерів) може залучити нових клієнтів.	5. Ризики, пов'язані з невизначеністю на ринку праці: Зміни в трудовому законодавстві або конкуренція за кваліфіковану робочу силу можуть призвести до підвищення витрат на персонал.

Джерело: сформовано автором за даними [29-38]

Зважаючи на значущість цього аналізу для стратегічного планування, він дозволяє зрозуміти, яким чином зовнішні обставини можуть впливати на бізнес-процеси компанії "АСТАРТА" (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

PEST-аналіз підприємства

Фактор	**Опис**	**Вплив на компанію "АСТАРТА"**
Політичний фактор (P)	- Нестабільна політична ситуація в Україні, військовий конфлікт, санкції міжнародних організацій.	- Негативний вплив на інвестиційну привабливість через підвищені ризики ведення бізнесу та непередбачуваність регуляторної політики. - Можливість отримання державної підтримки агробізнесу сприяє залученню інвестицій у розширення виробництва.
Економічний фактор (E)	- Коливання валютних курсів та інфляція. - Зростання цін на сировину, зокрема на енергоресурси.	- Валютні коливання створюють невизначеність для іноземних інвесторів та ускладнюють довгострокове планування. - Зростання цін на енергоресурси може знизити рентабельність та інвестиційну привабливість підприємства. - Відкриття нових експортних можливостей може позитивно вплинути на оцінку інвестиційного потенціалу компанії.
Соціальний фактор (S)	- Зміни у споживчих уподобаннях: зростання попиту на органічні продукти та екологічно чисту продукцію. - Демографічні зміни в Україні та за кордоном.	- Інвестиційна привабливість органічного напряму виробництва підвищується через зростаючий попит на екологічно чисті продукти. - Соціальні програми компанії покращують її репутацію серед відповідальних інвесторів, зацікавлених у ESG-факторах.
Технологічний фактор (T)	- Розвиток нових технологій у агробізнесі та переробній промисловості. - Впровадження інновацій в автоматизацію та цифровізацію процесів.	- Інвестиції в технологічні інновації підвищують привабливість компанії для технологічно орієнтованих інвесторів. - Цифровізація процесів забезпечує прозорість операцій та підвищує довіру потенційних інвесторів. - Розвиток біоенергетичних проєктів створює додаткові напрямки для інвестицій та диверсифікації доходів.

Джерело: сформовано автором за даними [29-38]

PEST-аналіз компанії "АСТАРТА" показує, що її діяльність значною мірою залежить від макроекономічних та політичних умов. Політична нестабільність, міжнародні санкції та коливання економічної політики створюють значні ризики для бізнесу, впливаючи на можливості експорту та фінансування. Водночас державні програми підтримки аграрного сектору можуть стати вагомим фактором стабілізації підприємства. Економічні фактори, такі як інфляція та зміни валютного курсу, впливають на собівартість продукції та конкурентоспроможність компанії на міжнародних ринках, що потребує адаптації бізнес-стратегії до зовнішніх змін.

PEST-аналіз компанії "АСТАРТА" показує, що її діяльність значною мірою залежить від макроекономічних та політичних умов. Політична нестабільність, міжнародні санкції та коливання економічної політики створюють значні ризики для бізнесу, впливаючи на можливості експорту та фінансування. Водночас державні програми підтримки аграрного сектору можуть стати вагомим фактором стабілізації підприємства. Економічні фактори, такі як інфляція та зміни валютного курсу, впливають на собівартість продукції та конкурентоспроможність компанії на міжнародних ринках, що потребує адаптації бізнес-стратегії до зовнішніх змін.Соціальні та технологічні фактори відкривають перспективи розвитку підприємства, особливо через зростання попиту на органічну продукцію та впровадження новітніх технологій. Цифровізація агробізнесу сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів та мінімізації витрат. Проте для максимального використання цих можливостей необхідно розробити комплексну інноваційну стратегію, яка б враховувала екологічні виклики та регуляторний тиск.

На основі проведеного PEST-аналізу можна зробити висновок, що для підвищення інвестиційної привабливості "АСТАРТИ" необхідно зосередитися на трьох ключових напрямках: по-перше, впровадження технологій та бізнес-процесів, що зменшать вплив політичних і економічних ризиків; по-друге, розвиток сегмента органічної продукції, що відповідає сучасним споживчим

тенденціям; по-третє, прискорення цифрової трансформації та інвестування в енергоефективні технології для забезпечення конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Загалом, проведений аналіз свідчить про те, що компанії "АСТАРТА" слід активно моніторити зміни у зовнішньому середовищі та гнучко адаптувати свою стратегію, враховуючи всі ці фактори для забезпечення стабільного розвитку та конкурентоспроможності.

2.2. Оцінка ефективності фінансових показників як ключового чинника інвестиційної привабливості підприємства

Аналіз руху грошових коштів від інвестиційної діяльності є важливим елементом оцінки фінансової стабільності та інвестиційної привабливості підприємства. Цей показник дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно підприємство управляє своїми фінансовими потоками в контексті інвестування в нові активи, придбання дочірніх компаній та здійснення інших інвестиційних операцій. Він також допомагає визначити здатність підприємства генерувати додаткові доходи від отриманих дивідендів, продажу активів або вибуття частини бізнесу.

Для комплексної оцінки фінансової ефективності компанії АСТАРТА проаналізовано динаміку ключових показників за 2021-2023 роки (рис. 2.2).

Аналіз показує стабільне зростання виручки компанії з 491 млн євро у 2021 році до 619 млн євро у 2023 році (+26%). Водночас, спостерігається зниження показника EBITDA з 201 млн євро у 2021 році до 145 млн євро у 2023 році (-28%), що свідчить про зростання операційних витрат у складних умовах військового часу. Чистий прибуток залишається стабільним на рівні 62 млн євро.

Рис. 2.2. Динаміка ключових фінансових показників компанії АСТАРТА за 2021-2023 роки

Джерело: сформовано автором за даними [29]

Для оцінки диверсифікації бізнесу та стабільності доходів компанії АСТАРТА проаналізовано структуру її доходів за сегментами у 2023 році (рис. 2.3).

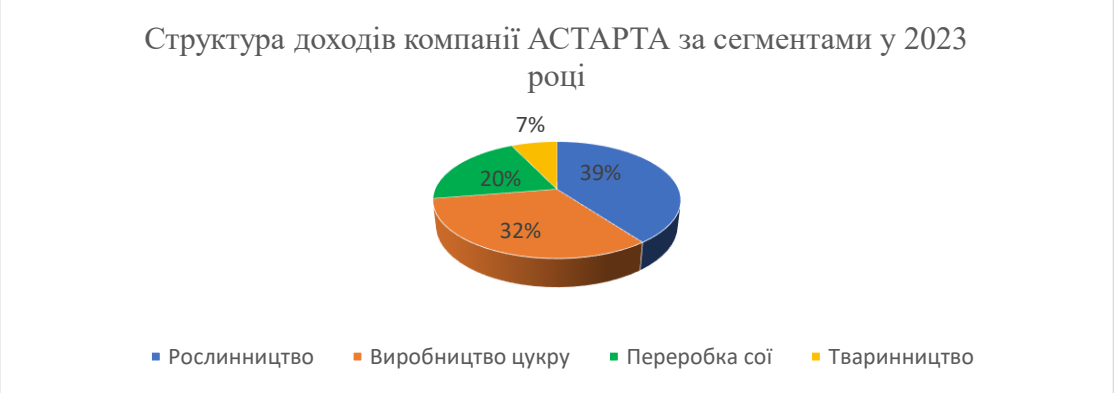

Рис. 2.3. Структура доходів компанії АСТАРТА за сегментами у 2023 році

Джерело: сформовано автором за даними [29]

Як видно з діаграми, компанія має збалансовану структуру доходів, де найбільшу частку займає сегмент рослинництва (39%), за яким слідують виробництво цукру (32%), переробка сої (20%) та тваринництво (7%). Така

диверсифікація джерел доходу знижує ризики інвестування та підвищує стабільність фінансових показників.

Для більш детального розуміння ситуації щодо інвестиційної привабливості, важливо проаналізувати динаміку надходжень та витрат за останні три роки, зокрема в контексті змін у витратах на придбання необоротних активів, фінансових зобов'язань та стратегії поглинань або відмови від дочірніх підприємств. Оцінка цих факторів дає можливість з'ясувати, як поточна інвестиційна політика впливає на можливості залучення додаткових фінансових ресурсів і на довгострокову стійкість підприємства на ринку (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності підприємства

Назва рядка	За 2021 рік, тис. грн	За 2022 рік, тис. грн	За 2023 рік, тис. грн	Темп зміни, %	
				2023 від 2021	2023 від 2022
Надходження від отриманих: дивідендів	189,832	-	32,012	-83,14%	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	232,067	40,546	-	-	-
Інші надходження	1	-	2,132	113,20%	-
Витрачання на придбання: необоротних активів	62,143	66,751	70,618	13,65%	5,80%
Витрачання на надання позик	27,24	-	-	-	-
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	14,659	55,158	6,01	-59,01%	-89,11%
Інші платежі	524	-	-	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	317,334	-54,123	-42,004	-113,23%	22,37%

Джерело: сформовано автором за даними [39-41]

Аналіз показників за 2021-2023 роки свідчить про деяку невизначеність і нестабільність у фінансових результатах підприємства. За результатами 2023 року, надходження від отриманих дивідендів знизилися на 83,14% порівняно з 2021 роком, що свідчить про відсутність отриманих дивідендів у 2022 році.

Водночас, надходження від вибуття дочірніх підприємств також не відбулося в 2023 році, що могло б вплинути на загальну стабільність фінансового стану.

Щодо витрат на придбання необоротних активів, спостерігається тенденція до збільшення витрат на 13,65% з 2021 по 2023 роки, що вказує на певне розширення інвестицій у довгострокові активи. Проте витрати на придбання дочірніх підприємств і інших господарських одиниць скоротилися на 59,01% у порівнянні з 2021 роком, а зменшення на 89,11% у порівнянні з 2022 роком може свідчити про ревізію стратегій щодо поглинання компаній або активів, що у свою чергу може вплинути на загальну інвестиційну привабливість.

Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності демонструє стійкий негативний тренд, зменшуючись на 113,23% порівняно з 2021 роком, що свідчить про значне скорочення фінансування інвестиційних проєктів. Хоча у 2023 році відтік коштів скоротився на 22,37% у порівнянні з 2022 роком, він все ще залишається від’ємним (-42 млн), що вказує на продовження перевищення інвестиційних витрат над надходженнями. Така динаміка сигналізує про необхідність перегляду інвестиційної стратегії підприємства для стабілізації фінансових потоків.

З погляду інвесторів, від'ємний грошовий потік може бути інтерпретований двояко: з одного боку, це свідчить про активне інвестування у розвиток бізнесу, що потенційно може принести більші прибутки у майбутньому; з іншого боку, стабільний від'ємний рух коштів протягом кількох років без відповідного зростання прибутковості може викликати стурбованість щодо ефективності таких інвестицій та здатності компанії генерувати позитивні грошові потоки у майбутньому.

Таким чином, з економіко-аналітичної точки зору підприємство поки що демонструє негативну динаміку інвестиційних надходжень та витрат, що може знизити його інвестиційну привабливість у короткостроковій перспективі. Однак певний зростаючий тренд у витратах на необоротні активи та зниження витрат на придбання дочірніх підприємств можуть свідчити про стратегічні

зміни, спрямовані на покращення фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Оцінка фінансових показників підприємства є важливим етапом для визначення його інвестиційної привабливості. Аналіз фінансової стабільності і ефективності дозволяє виявити сильні та слабкі сторони підприємства, що впливають на його здатність залучати інвестиції. Зокрема, ключові фінансові показники, такі як коефіцієнт поточної ліквідності, рентабельність активів, коефіцієнт платоспроможності та рентабельність власного капіталу, визначають здатність підприємства виконувати свої зобов'язання, генерувати прибуток і ефективно використовувати свої активи для досягнення фінансової стабільності (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Оцінка ефективності фінансових показників підприємства

Назва показника	За 2021 рік	За 2022 рік	За 2023 рік	Абсолютний приріст	
				2023 від 2021	2023 від 2021
Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)	0,34	0,4	0,26	-0,08	-0,14
Коефіцієнт платоспроможності (Кплсп)	0,62	0,68	0,5	-0,12	-0,18
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (Крк)	-17,85%	-19,51%	-24,23%	-6,38%	-4,72%
Коефіцієнт оборотності активів (Коа)	0,11	0,14	0,28	0,17	0,14
Рентабельність активів (ROA)	-14,07%	-7,63%	-10,52%	3,55%	-2,89%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	-30,43%	-12,02%	-24,23%	6,20%	-12,21%
Коефіцієнт заборгованості (Debt Ratio)	1,02	0,72	1,3	0,28	0,58

Джерело: сформовано автором за [Додаток А-В]

Аналіз фінансових показників за 2021-2023 роки показує значні коливання у ключових параметрах, що безпосередньо впливає на інвестиційну привабливість підприємства. Так, коефіцієнт поточної ліквідності знизився з 0,34 у 2021 році до 0,26 у 2023 році, що свідчить про погіршення короткострокової платоспроможності. Це означає, що підприємство має

менше ліквідних активів для покриття своїх короткострокових зобов'язань, що підвищує ризик для інвесторів у короткостроковій перспективі. Зниження коефіцієнта платоспроможності з 0,62 до 0,50 також вказує на зменшення здатності підприємства покривати свої довгострокові зобов'язання.

Низький рівень ліквідності (0,26) при нормативному значенні не менше 1,0 є серйозним застережним сигналом, оскільки свідчить про потенційні проблеми з виконанням поточних зобов'язань. Такі підприємства зазвичай розглядаються як об'єкти з високим ризиком інвестування і потребують значно вищої премії за ризик. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE) знизився з -30,43% у 2021 році до -24,23% у 2023 році, що свідчить про зменшення глибини збитковості, але рівень доходності капіталу залишається критично низьким. Підприємство все ще не генерує прибутку для акціонерів, що негативно впливає на його інвестиційну привабливість. Аналогічно, рентабельність активів (ROA) покращилася з -14,07% до -10,52%, однак це означає лише зниження втрат, а не ефективне використання активів для створення прибутку. Загальний фінансовий стан потребує перегляду стратегії для стабілізації капіталу та покращення показників.

Проте коефіцієнт оборотності активів за три роки зріс з 0,11 до 0,28, що свідчить про значне поліпшення у здатності підприємства генерувати виручку від своїх активів. Це є позитивним сигналом для інвесторів, оскільки вищий коефіцієнт оборотності активів означає ефективніше використання ресурсів підприємства. Але, зважаючи на зростання коефіцієнта заборгованості (Debt Ratio) з 1,02 до 1,30, можна стверджувати, що підприємство в значній мірі покладається на позикові кошти, що підвищує фінансові ризики. Підприємство все більше залежить від зовнішніх фінансів для підтримки своєї діяльності, що може бути негативно оцінене потенційними інвесторами, особливо в умовах економічної нестабільності.

Показник заборгованості 1,30 значно перевищує рекомендовані галузеві норми (0,4-0,6) і свідчить про високий рівень фінансового левериджу. Для інвесторів це означає, що компанія має високий ризик неплатоспроможності,

особливо в умовах нестабільної економічної ситуації. Водночас, позитивна динаміка коефіцієнта оборотності активів є єдиним сприятливим сигналом і може свідчити про потенціал підвищення ефективності при умові подальшої оптимізації операційної діяльності.

Для більш детальної оцінки фінансової стійкості та ліквідності компанії АСТАРТА проаналізовано динаміку відповідних коефіцієнтів (рис. 2.5).

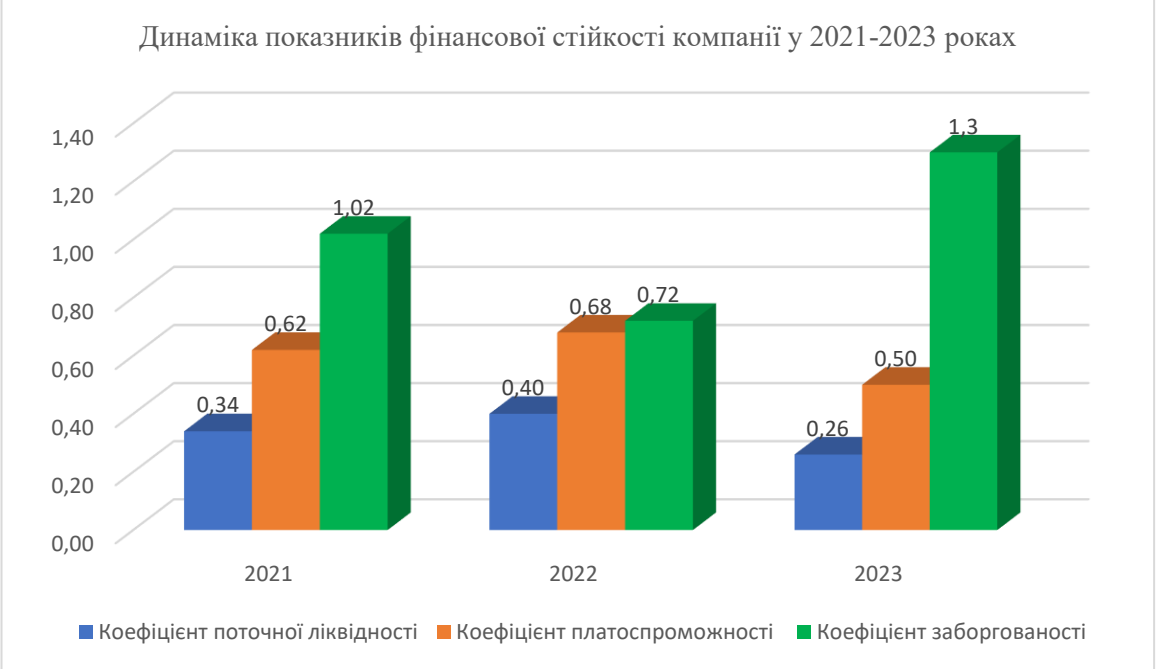

Рис. 2.4. Динаміка показників фінансової стійкості компанії у 2021-2023 роках

Джерело: сформовано автором за даними [29]

Показники фінансової стійкості демонструють негативну динаміку: коефіцієнт поточної ліквідності знизився з 0.34 у 2021 році до 0.26 у 2023 році, що значно нижче нормативного значення (1.0). Коефіцієнт платоспроможності також знизився з 0.62 до 0.5, а коефіцієнт заборгованості зріс з 1.02 до 1.3, що свідчить про збільшення залежності від позикових коштів.

Важливим показником для оцінки інвестиційної привабливості є рентабельність за EBITDA, яка відображає операційну ефективність бізнесу (рис. 2.5)

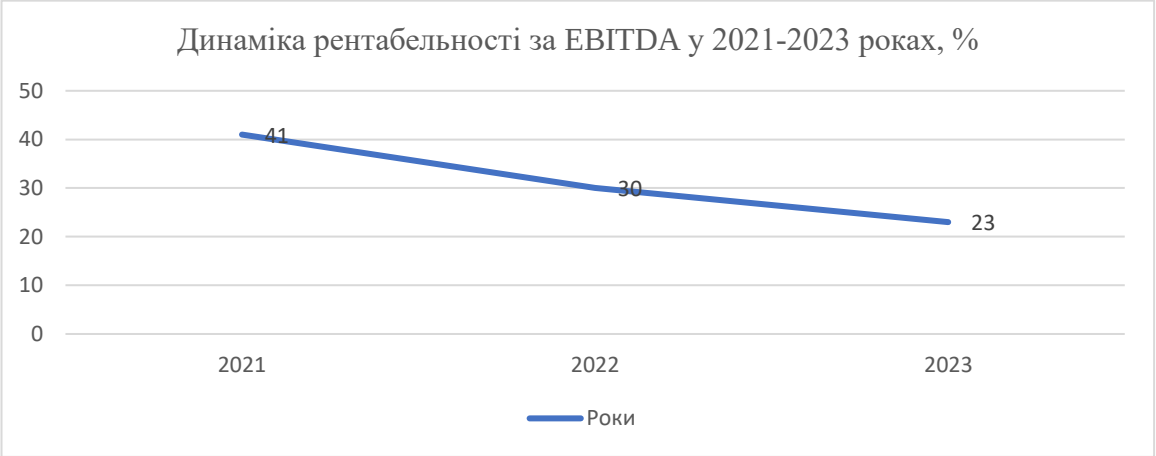

Рис. 2.5. Динаміка рентабельності за EBITDA у 2021-2023 роках

Джерело: сформовано автором за даними [29]

Аналіз показує зниження рентабельності за EBITDA з 41% у 2021 році до 23% у 2023 році, що свідчить про зростання операційних витрат та складну економічну ситуацію в країні. Незважаючи на зниження, показник залишається на високому рівні порівняно з середнім по галузі (18-20%).

За результатами аналізу фінансових показників можна зробити висновок, що інвестиційна привабливість ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ" наразі знаходиться на недостатньому рівні через від'ємні показники рентабельності та низькі значення коефіцієнтів ліквідності й платоспроможності. Для підвищення привабливості для інвесторів підприємству необхідно розробити комплексну програму фінансової стабілізації, зокрема через оптимізацію структури капіталу, зниження рівня заборгованості та підвищення операційної ефективності. Позитивна динаміка коефіцієнта оборотності активів свідчить про наявний потенціал для покращення фінансових результатів у середньостроковій перспективі.

Проведений комплексний аналіз інвестиційної привабливості компанії АСТАРТА свідчить про наявність як сильних сторін (вертикальна інтеграція, диверсифікація доходів, розвинені експортні ринки), так і проблемних

аспектів (низька ліквідність, падіння рентабельності, високий рівень заборгованості).

Для підвищення інвестиційної привабливості підприємству необхідно розробити комплексну програму фінансової стабілізації, яка включатиме оптимізацію структури капіталу, зниження рівня заборгованості та підвищення операційної ефективності. При цьому позитивна динаміка зростання виручки та стабільний чистий прибуток вказують на наявний потенціал для покращення фінансових результатів у середньостроковій перспективі.

Важливим фактором підвищення інвестиційної привабливості може стати подальший розвиток ESG-стратегії компанії, зокрема її екологічних та соціальних проєктів, які сьогодні є важливими критеріями оцінки для багатьох потенційних інвесторів.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація структури капіталу як напрям підвищення інвестиційної привабливості

Оптимізація структури капіталу є ключовим інструментом для підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Збалансоване співвідношення між власними та позиковими джерелами фінансування сприяє зниженню вартості капіталу, покращенню фінансової стійкості та підвищенню рентабельності, що, в свою чергу, робить підприємство більш привабливим для потенційних інвесторів.

У хімічній промисловості, аналіз структури капіталу підприємств, таких як ПАТ «Дніпроазот» та ПАТ «Одеський припортовий завод», виявив, що оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу (58,8% до 41,2%) забезпечує максимальний приріст рентабельності власного капіталу (20,82%). Це свідчить про необхідність нарощування частки власного капіталу для досягнення фінансової стійкості та привабливості для інвесторів [42].

У молокопереробній галузі дослідження ТДВ «Яготинський маслозавод» показало, що оптимізація структури капіталу шляхом зменшення залежності від банківських кредитів та збільшення частки поточних зобов’язань до 69% валюти балансу дозволила досягти мінімальної середньозваженої вартості капіталу при збереженні фінансової стійкості підприємства [42].

У страхових компаніях оптимізація структури капіталу також є важливим фактором підвищення фінансової стійкості. Наприклад, у страховій компанії «Провідна» застосування системного підходу до оптимізації структури капіталу за критеріями мінімізації вартості капіталу та максимізації фінансової рентабельності дозволило покращити фінансові показники та забезпечити стабільний розвиток компанії [43].

Таким чином, оптимізація структури капіталу є ефективним інструментом для покращення інвестиційної привабливості підприємства. Реальні приклади з різних галузей економіки демонструють, що збалансоване співвідношення між власними та позиковими джерелами фінансування сприяє підвищенню рентабельності, зниженню вартості капіталу та забезпеченню фінансової стійкості, що є привабливими факторами для потенційних інвесторів.

Для оцінки динаміки змін у структурі капіталу підприємства протягом 2021–2023 років було проведено горизонтальний аналіз окремих статей власного і позикового капіталу. Аналіз дозволяє виявити як позитивні, так і негативні тенденції у фінансуванні діяльності підприємства, а також визначити напрями для подальшої оптимізації структури капіталу (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Горизонтальний аналіз структури капіталу підприємства за 2021–2023 рр.

Назва статті	Кінець 2021 р., тис. грн	Кінець 2022 р., тис. грн	Кінець 2023 р., тис. грн	Зміна 2022/2021, тис. грн	Зміна 2023/2022, тис. грн
Власний капітал	965 052,00	1 434 200,00	1 154 466,00	469 148,00	-279 734,00
Зареєстрований (пайовий) капітал	258 310,00	258 310,00	258 310,00	0,00	0,00
Капітал у дооцінках	149 088,00	319 223,00	217 691,00	170 135,00	-101 532,00
Додатковий капітал	776 342,00	1 207 243,00	1 207 343,00	430 901,00	100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-218 688,00	-350 576,00	-528 878,00	-131 888,00	-178 302,00
Позиковий капітал	264207,00	378967,00	365065,00	114 760,00	-13 902,00
Відстрочені податкові зобов'язання	31343,00	69890,00	41756,00	38 547,00	-28 134,00
Інші довгострокові зобов'язання	232864,00	309077,00	323309,00	76 213,00	14 232,00

Джерело: сформовано автором

За результатами аналізу встановлено, що у 2022 році власний капітал підприємства зріс на 469 148 тис. грн (на 48,6%) порівняно з 2021 роком, що свідчить про загальне укріплення фінансової бази. Однак у 2023 році він зменшився на 279 734 тис. грн (на 19,5%), що свідчить про зниження

фінансової стійкості. Найбільший внесок у зростання 2022 року здійснив додатковий капітал (+430 901 тис. грн), а у 2023 році спостерігалося його незначне зростання лише на 100 тис. грн, що вказує на стабілізацію цього показника.

Натомість нерозподілений прибуток демонструє постійне погіршення: у 2022 році він знизився на 131 888 тис. грн, а в 2023 – ще на 178 302 тис. грн. Загальне падіння за два роки становить 310 190 тис. грн, що сигналізує про неефективне управління прибутковістю підприємства та зменшення фінансової незалежності.

Позиковий капітал у 2022 році зріс на 114 760 тис. грн (на 43,5%), що могло свідчити про активне залучення зовнішніх ресурсів для фінансування операційної чи інвестиційної діяльності. Проте у 2023 році він скоротився на 13 902 тис. грн, що, ймовірно, пов’язано з частковим погашенням зобов’язань або зменшенням потреби в зовнішньому фінансуванні. Найбільше зростання у структурі позикового капіталу у 2022 році показали відстрочені податкові зобов’язання (+38 547 тис. грн), проте у 2023 році вони зменшились на 28 134 тис. грн, що знижує податкове навантаження, але водночас зменшує ефект левериджу.

Для визначення співвідношення між власними та позиковими джерелами фінансування на кожен звітний період було здійснено вертикальний аналіз структури капіталу підприємства. Такий підхід дозволяє оцінити фінансову стійкість підприємства, виявити ступінь залежності від зовнішнього фінансування та встановити пріоритетні напрями для коригування капітальної структури (табл. 3.2).

У 2021 році власний капітал становив 78,51% загального капіталу, що вказує на достатню фінансову незалежність підприємства. У 2022 році його частка незначно зросла до 79,10%, але вже у 2023 році зменшилась до 75,98%, що свідчить про часткове зміщення фінансування у бік позикових ресурсів.

Найбільшу частку у структурі власного капіталу протягом трьох років стабільно займає додатковий капітал: у 2021 – 63,16%, у 2022 – 66,58%, а у

2023 – 79,45%. Це вказує на активне залучення інвестиційних надходжень або переоцінку активів, проте така концентрація також свідчить про залежність фінансування від нерозподілених інвестицій, що можуть бути нестабільними в довгостроковій перспективі.

Таблиця 3.2

Вертикальний аналіз структури капіталу підприємства за 2021–2023 рр.

Назва статті	Кінець 2021 р., тис. грн	у % до загального капіталу	Кінець 2022 р., тис. грн	у % до загального капіталу	Кінець 2023 р., тис. грн	у % до загального капіталу
Власний капітал	965 052,00	78,51%	1 434 200,00	79,10%	1 154 466,00	75,98%
Зареєстрований (пайовий) капітал	258 310,00	21,01%	258 310,00	14,25%	258 310,00	17,00%
Капітал у дооцінках	149 088,00	12,13%	319 223,00	17,61%	217 691,00	14,33%
Додатковий капітал	776 342,00	63,16%	1 207 243,00	66,58%	1 207 343,00	79,45%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-218 688,00	-17,79%	-350 576,00	-19,34%	-528 878,00	-34,81%
Позиковий капітал	264207,00	21,49%	378967,00	20,90%	365065,00	24,02%
Відстрочені податкові зобов'язання	31343,00	2,55%	69890,00	3,85%	41756,00	2,75%
Інші довгострокові зобов'язання	232864,00	18,94%	309077,00	17,05%	323309,00	21,28%
Всього	1 229 259,00	100,00%	1 813 167,00	100,00%	1 519 531,00	100,00%

Джерело: сформовано автором

Частка зареєстрованого капіталу залишалася незмінною в абсолютних показниках, проте її питома вага змінювалась: з 21,01% у 2021 році до 14,25% у 2022, після чого вона зросла до 17% у 2023 році. Це свідчить про незначне покращення структури капіталу в напрямі сталого капіталу, однак питома вага залишається нижчою за оптимальні значення для забезпечення повної автономності.

Нерозподілений прибуток (від'ємний показник) погіршував структуру капіталу: у 2021 його частка становила –17,79%, у 2022 – уже –19,34%, а у 2023 – –34,81%. Це означає, що підприємство не лише не формує достатнього прибутку для реінвестування, а й акумулює збитки, що безпосередньо знижує інвестиційну привабливість.

Позиковий капітал поступово зростав у питомій вазі: з 21,49% у 2021 році до 24,02% у 2023 році, що вказує на посилення залежності від зовнішнього фінансування. Також зростає частка інших довгострокових зобов'язань – з 18,94% до 21,28%, що може свідчити про збільшення довгострокових кредитів або відстрочених платежів.

Загалом структура капіталу демонструє відносну стабільність, однак підприємству варто переглянути підхід до управління прибутком, зменшити залежність від додаткового капіталу та підвищити частку зареєстрованого та нерозподіленого прибутку. Це дозволить зміцнити фінансову незалежність, підвищити кредитоспроможність і привабливість для інвесторів.

На основі проведеного аналізу структури капіталу ТОВ «АСТАРТА-КИЇВ» за 2021–2023 роки, виявлено суттєві коливання у співвідношенні власного та позикового капіталу, що впливає на фінансову стійкість та інвестиційну привабливість підприємства. Зокрема, спостерігається зменшення власного капіталу у 2023 році порівняно з 2022 роком, що може свідчити про необхідність перегляду фінансової стратегії (табл. 3.3).

Запропоновані заходи комплексного характеру забезпечують збалансовану оптимізацію структури капіталу ТОВ «АСТАРТА-КИЇВ» з урахуванням поточних фінансових тенденцій. Збільшення питомої ваги власного капіталу підвищить фінансову автономність підприємства, що є ключовим сигналом для інвесторів про низький рівень ризику.

Зменшення залежності від кредиторів дозволить підприємству покращити коефіцієнт фінансової незалежності, що позитивно вплине на його рейтинг серед потенційних партнерів та банків. Поряд із цим,

реструктуризація боргових зобов’язань сприятиме зниженню навантаження на оборотний капітал і забезпечить стабільність у довгостроковій перспективі.

Таблиця 3.3

Рекомендації щодо оптимізації структури капіталу ТОВ «АСТАРТА-КИЇВ»

№	Напрям оптимізації	Шляхи до оптимізації та очікувані результати
1	Збільшення власного капіталу	Реінвестування частини прибутку та проведення додаткової емісії сприятиме збільшенню частки власного капіталу, зниженню боргового навантаження та покращенню довгострокової фінансової стабільності.
2	Зменшення залежності від позикового капіталу	Часткове погашення заборгованості за кредитами та відмова від нових позик з високою вартістю капіталу дозволить зменшити фінансові витрати та знизити рівень кредитного ризику.
3	Оптимізація структури зобов’язань	Реструктуризація боргових зобов’язань, зокрема заміна короткострокових зобов’язань довгостроковими, забезпечить стабільність грошових потоків та покращить ліквідність підприємства.
4	Підвищення рентабельності активів	Залучення інвестицій у високоефективні виробничі напрямки та скорочення витрат дозволить збільшити прибутковість, що сприятиме приросту нерозподіленого прибутку й підвищенню власного капіталу.
5	Покращення фінансової прозорості	Перехід на міжнародні стандарти обліку (IFRS) і регулярна публікація фінансової звітності покращить репутацію підприємства серед потенційних інвесторів і полегшить доступ до зовнішнього фінансування.

Джерело: сформовано автором за даними [42-44]

Особливо важливою є імплементація міжнародних стандартів звітності, яка не лише підвищить прозорість бізнесу, а й відкриє доступ до інституційних інвесторів. Усі ці дії у сукупності сприятимуть покращенню інвестиційної привабливості ТОВ «АСТАРТА-КИЇВ» та зміцненню його позицій на аграрному ринку України.

3.2. Стратегічні напрями розширення ринків збуту як фактор підвищення інвестиційної привабливості

На основі аналізу поточної експортної діяльності агропромислового холдингу «АСТАРТА-КИЇВ» можна запропонувати низку стратегічних напрямів для подальшого розширення ринків збуту. У 2024 році компанія експортувала понад 1,2 млн тонн продукції до 53 країн світу, що на 18% більше порівняно з попереднім роком . Основними споживачами були країни Європи, Близького Сходу, Північної Африки та Азії [45]. З метою подальшого зростання та підвищення інвестиційної привабливості доцільно розглянути нові ринки та оптимізувати логістичні процеси (табл. 3.4).

Розширення на зазначені ринки дозволить «АСТАРТІ-КИЇВ» зменшити ризики, пов'язані з геополітичними та економічними змінами в окремих регіонах. Диверсифікація ринків збуту сприятиме стабільності доходів та підвищенню конкурентоспроможності компанії.

Крім того, вихід на нові ринки з високими стандартами якості вимагатиме вдосконалення виробничих процесів та сертифікації продукції, що позитивно вплине на загальний рівень корпоративного управління та прозорості. Це, в свою чергу, підвищить довіру інвесторів та сприятиме залученню додаткових інвестицій.

Згідно з аналізом, на основі впровадження стратегії розширення ринків збуту продукції підприємства «АСТАРТА-КИЇВ», прогнозується значне зростання обсягів реалізації та покращення фінансових результатів. Враховуючи досвід компанії та поточні ринкові тенденції, заплановане розширення на нові міжнародні ринки, зокрема Південно-Східну Азію, Східну Африку, а також Північну Америку, має позитивно вплинути на доходи підприємства.

Очікувані результати будуть сприяти збільшенню інвестиційної привабливості компанії через збільшення доходів, підвищення її

конкурентоспроможності на світових ринках та покращення фінансової стабільності (рис. 3.1).

Таблиця 3.4

Потенційні напрямки розширення ринків збуту та очікувані результати

Напрямок розширення	Очікувані результати
Південно-Східна Азія (Індонезія, В'єтнам, Філіппіни)	Збільшення експорту зернових та олійних культур. Ці країни мають високий попит на агропродукцію, зокрема на пшеницю, кукурудзу та соєві боби. Розширення присутності в цих регіонах допоможе диверсифікувати джерела доходів та зменшити залежність від традиційних ринків, таких як Європа. Враховуючи зростаючий попит на біоенергетику та продукти з олійних культур, це також може забезпечити підприємству додаткові доходи від експорту олії.
Східна Африка (Кенія, Танзанія, Ефіопія)	Розширення збуту цукру та соєвих продуктів. Східна Африка має значний попит на продукти харчування, зокрема цукор та соєві продукти, завдяки росту населення і змінам у споживчих перевагах. Збільшення присутності на цих ринках дозволить розширити клієнтську базу та укріпити позиції на африканському континенті. Водночас, створення партнерств із місцевими дистриб'юторами забезпечить оптимізацію логістичних витрат та доступ до нових каналів збуту.
Південна Америка (Бразилія, Аргентина)	Вихід на нові ринки з високим попитом на агропродукцію. У цих країнах високий попит на зернові культури та олійні продукти, що відкриває великі можливості для розширення збуту. Партнерства з місцевими агропереробними підприємствами сприятимуть зміцненню позицій на ринку, а також дозволять зменшити витрати на транспортування і логістику. Вихід на ці ринки дозволить «АСТАРТА-КИЇВ» скористатися зростаючими тенденціями експорту сільськогосподарських продуктів у Південній Америці.
Близький Схід (ОАЕ, Катар, Кувейт)	Збільшення експорту соєвої олії та шроту. Країни Близького Сходу активно імпортують олію та соєві продукти, зокрема завдяки швидкому зростанню попиту на тваринницьку продукцію та біопаливо. Використання логістичних переваг цього регіону, таких як зручний доступ до морських портів, дозволить знизити витрати на транспортування та збільшити конкурентоспроможність на ринку.
Північна Америка (США, Канада)	Підвищення репутації на глобальному рівні та доступ до високорозвинених ринків. Ринки Північної Америки, зокрема США та Канада, мають високі вимоги до якості продукції, що дозволить «АСТАРТА-КИЇВ» покращити свої стандарти та стати частиною глобальних ланцюгів постачання. Успішний вихід на ці ринки відкриває потенціал для довгострокових контрактів та стабільних доходів від продажу на ринках з високими бар'єрами для входу.

Джерело: сформовано автором

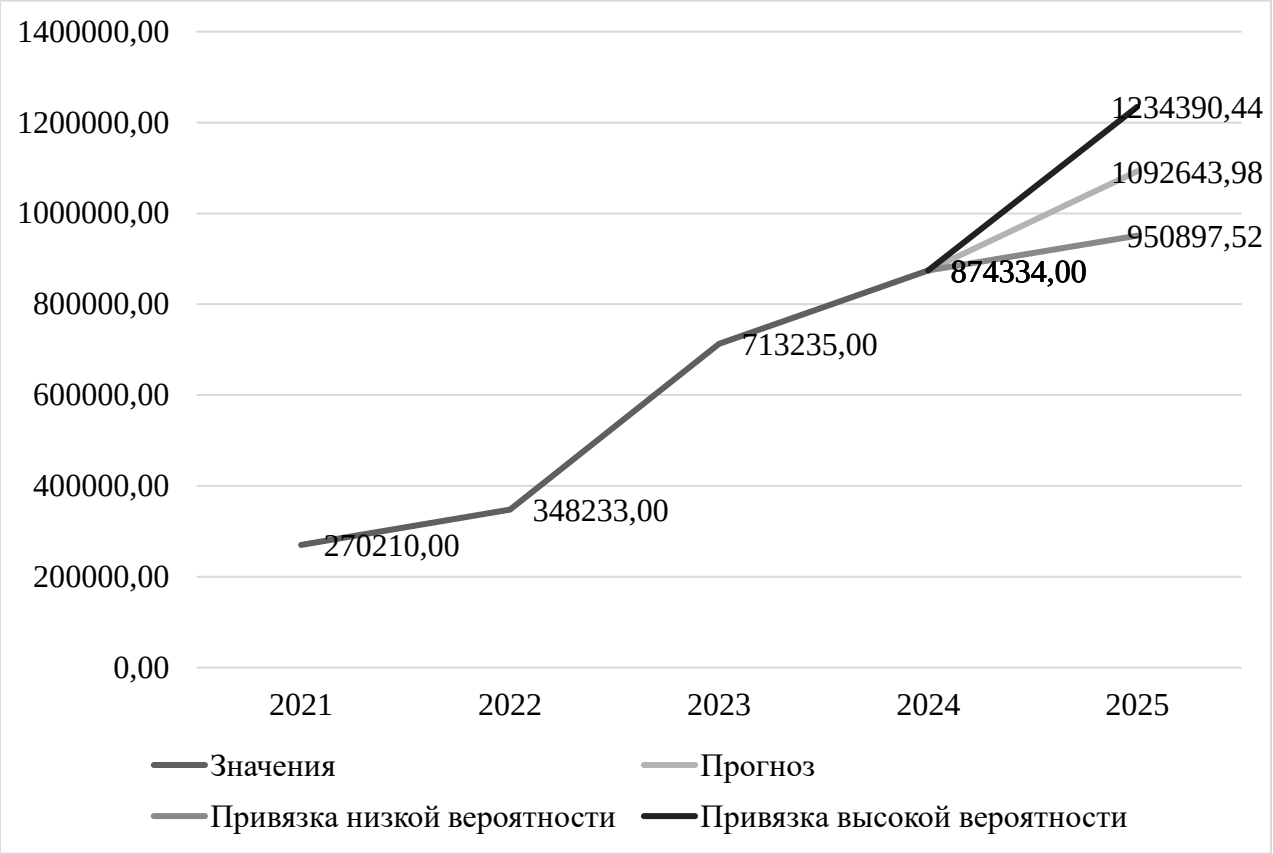

Рис. 3.1. Прогноз доходів підприємства «АСТАРТА-КИЇВ» після впровадження рекомендацій щодо розширення ринків збуту продукції

Джерело: сформовано автором

Прогноз показує значне зростання доходів підприємства, зокрема, в 2024 році очікується досягнення 874 334 тис. грн, що є результатом стратегічного розширення ринків збуту. У 2025 році, за оптимістичним сценарієм, доходи підприємства можуть досягти 1 092 643 тис. грн, що є результатом повної реалізації стратегії розширення.

Таким чином, прогнозуємо стабільне зростання доходів до 2025 року в межах 23-24%, в залежності від ринкової ситуації. Це зростання буде безпосередньо впливати на інвестиційну привабливість «АСТАРТИ-КИЇВ». Підвищення доходів, диверсифікація ринків збуту та зниження залежності від окремих регіонів дозволить зменшити фінансові ризики та забезпечити стабільність прибутковості.

Додатково, вихід на нові ринки з високими вимогами до якості продукції створить можливості для покращення репутації компанії, а також зміцнить її позиції серед міжнародних інвесторів. Завдяки цьому, компанія може очікувати збільшення інвестиційного потоку, оскільки розширення ринків збуту не тільки покращує фінансові показники, але й підвищує конкурентоспроможність підприємства на міжнародному рівні. Інвестори зацікавлені в таких підприємствах, що демонструють стійке зростання та здатність адаптуватися до змін на глобальних ринках.

Отже, нами було запропоновано низку заходів для покращення інвестиційної привабливості підприємства «АСТАРТА-КИЇВ». Зокрема, для оптимізації структури капіталу рекомендовано знизити частку позикового капіталу та збільшити власний капітал, ефективно управляючи нерозподіленим прибутком. Така оптимізація дозволить зменшити фінансові ризики та підвищити довіру інвесторів, що сприятиме зниженню вартості капіталу. Це дозволить компанії зміцнити свою фінансову стійкість і зберегти стабільність у разі коливань на ринку.

Одночасно, для збільшення доходів і покращення фінансових результатів пропонується розширення ринків збуту, зокрема на нові міжнародні ринки. Це дозволить підприємству диверсифікувати ризики та збільшити обсяги реалізації продукції. Розширення на ринки Південно-Східної Азії, Східної Африки та Північної Америки підвищить конкурентоспроможність компанії та дозволить залучити додаткові інвестиції, зміцнюючи її позиції серед глобальних гравців.

Ці стратегічні кроки дозволять «АСТАРТА-КИЇВ» зміцнити свої фінансові позиції, підвищити інвестиційну привабливість та забезпечити стабільне зростання доходів у майбутньому.

ВИСНОВКИ

1. Проведене дослідження факторів, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства, показало, що як внутрішні, так і зовнішні фактори мають значний вплив на здатність компанії залучати інвестиції та забезпечувати сталий розвиток. Внутрішні фактори, такі як фінансова стабільність, рентабельність, інноваційний потенціал, якість менеджменту та кадровий потенціал, безпосередньо визначають ефективність підприємства та його здатність генерувати прибуток, що підвищує довіру інвесторів. Зовнішні фактори, такі як економічна стабільність, політична ситуація, законодавче середовище та рівень технологій у країні, також суттєво впливають на інвестиційну привабливість, оскільки забезпечують сприятливі умови для розвитку бізнесу. Інвестиції, у свою чергу, сприяють інноваційному розвитку, підвищенню конкурентоспроможності та соціальній відповідальності підприємства, що забезпечує його сталий розвиток та зростання на ринку.

2. Фінансовий аналіз є ключовим інструментом для оцінки інвестиційної привабливості підприємства, оскільки він дозволяє оцінити його ліквідність, платоспроможність, рентабельність і ефективність використання активів. Однак для більш комплексного розуміння потенціалу компанії важливо також використовувати інші методи. Всі ці інструменти дозволяють оцінити підприємство з різних аспектів, включаючи політичне, економічне, соціальне і технологічне середовище, а також його позицію на ринку, що є необхідним для залучення інвестицій і забезпечення сталого розвитку.

3. Фінансова стабільність підприємства є критичним фактором для залучення інвестицій. Компанії з високими коефіцієнтами ліквідності та платоспроможності (наприклад, коефіцієнт поточної ліквідності за 2021 рік був 0,34, що показує деякі проблеми в забезпеченні короткострокових зобов'язань) можуть залучати інвесторів на основі довіри до їх фінансової стійкості. Проте, зниження цього коефіцієнта до 0,26 у 2023 році свідчить про необхідність покращення фінансової ситуації для залучення нових інвестицій.

Крім того, спад рентабельності власного капіталу з -17,85% у 2021 році до -24,23% у 2023 році негативно позначається на інвестиційній привабливості підприємства.

4. Основними факторами, які впливають на інвестиційну привабливість підприємства в умовах економічної нестабільності, є здатність компанії ефективно адаптуватися до змін зовнішнього середовища, включаючи валютні коливання та інфляцію. Коливання валютних курсів і підвищення цін на сировину, що можна побачити на прикладі зростання витрат на придбання необоротних активів на 13,65% у 2023 році, підвищують інвестиційний ризик. Водночас стабільність фінансових потоків та розвиток цифрових технологій, як видно з інвестицій в автоматизацію процесів, можуть покращити ефективність та інвестиційну привабливість, незважаючи на зовнішні економічні виклики.

5. Впровадження сучасних стандартів корпоративного управління є ключовим фактором підвищення інвестиційної привабливості "АСТАРТА-КИЇВ". За рахунок впровадження прозорих управлінських практик, таких як створення наглядових рад з незалежними членами, компанія зможе значно підвищити довіру інвесторів. У 2023 році адміністративні витрати становили 396 938 тис. грн, а витрати на збут – 12 706 тис. грн. Згідно з прогнозами, у 2024 році ці витрати знизяться на 5-10%, що дозволить зменшити операційні збитки з 280 106 тис. грн до 253 349,35 тис. грн і чисті збитки з 279 835 тис. грн до 252 979,75 тис. грн. Впровадження стандартів корпоративного управління є економічно обґрунтованим рішенням, що сприятиме покращенню фінансових показників і забезпеченню стабільного зростання компанії.

6. Згідно з аналізом структури капіталу за 2021-2023 роки, було відзначено зростання власного капіталу в 2022 році на 469 148 тис. грн і зниження на 279 734 тис. грн у 2023 році. Частка власного капіталу зменшилася з 79,10% у 2022 році до 75,98% у 2023 році, в той час як частка позикового капіталу зросла з 20,90% до 24,02%. Для покращення структури

капіталу пропонується запровадити стратегію реінвестування частини прибутку та проведення додаткової емісії акцій. Це дозволить збільшити частку власного капіталу, знизити боргове навантаження, зменшити фінансові витрати та покращити довгострокову фінансову стабільність підприємства.

7. У 2024 році доходи підприємства досягли 874 334 тис. грн, що є значним зростанням порівняно з попередніми роками. Прогноз на 2025 рік вказує на подальше збільшення доходів до 1 092 643,98 тис. грн. Це досягається за рахунок виходу на нові ринки, зокрема Південно-Східну Азію, Східну Африку, Південну Америку, Близький Схід та Північну Америку. Розширення ринків дозволить зменшити залежність від традиційних ринків і диверсифікувати джерела доходу, що сприятиме стабільності фінансових потоків і зменшить ризики підприємства в умовах глобальних змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Краснова Т. О. Формування інвестиційної привабливості підприємств. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти:* матеріали XI міжнар. наук.-практ. конф. Частина 1. Київ, 2024. С. 183 - 186.

2. Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій : Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.1998 р. № 22. *Верховна Рада України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98#Text

3. Бондарук Т. Г., Заїчко І. В., Бондарук І. С. Діагностика фінансового стану підприємства та його інвестиційної привабливості в системі фінансового менеджменту. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту.* 2022. № 1-2. С. 62-75. URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6274

4. Левандівський О. Т., Циріль Т. В. Інвестиційна привабливість сільськогосподарських підприємств регіону. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону :* наук. журнал. 2020. Вип. 16. Т. 2. С. 188–199. URL: https://doi.org/10.15330/apred.2.16.188-199

5. Жихор О. Б., Москвич М. М. Інвестиційна привабливість підприємства як об'єкт управління. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2014. № 2 (13). С. 118–123. URL: https://www.fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/197

6. Кербікова А. С., Письменна О. О., Гулик Т. В. Діагностика інвестиційної привабливості регіонів України. *Die wichtigsten Vektoren für die Entwicklung der Wissenschaft im Jahr 2020.* 2020. Band 1. С. 10–15.

7. Koreniuk P., Kopyl O. Conceptual Approaches and Methods for Determining the Investment Attractiveness of the National Economy. *Economic*

Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University. 2018. № 2 (14). С. 56–62. URL: https://doi.org/10.29038/2411-4014-2018-02-56-62

8. Лещук Г. В. Систематизація підходів до оцінювання інвестиційної привабливості регіону. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2020. № 29. С. 93–97.

9. Подолянчук О. А., Гудзенко Н. М. Капітальні інвестиції: нормативно-правове регулювання та облік. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки та практики.* 2021. № 2. С. 166–181.

10. Skopenko N., Kyrychenko O., Levchenko A. Інвестиційна привабливість: теоретичні підходи до визначення та напрями підвищення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 7. С. 33–40. URL: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.7.33

11. Китайчук Т. Г. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. *Економіка та суспільство.* 2023. № 54. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2781

12. Носирєв О. О. Конкурентоспроможність та інноваційний розвиток підприємств готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету :* зб. наук. праць. 2022. № 11–12 (300-301). С. 110–122.

13. Заяць В. В., Пузирьова П. В. Інструменти залучення іноземних інвестицій та фінансування інвестиційних проектів в Україні. *Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості:* матеріали II Всеукр. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 18 листоп. 2021 р. Т. 2. Київ : КНУТД, 2021. С. 106-114.

14. Бондарук Т. Г. Фіскальна політика в умовах воєнного стану як фактор економічного розвитку територій. *Ефективна економіка.* 2022. № 12. URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/872

15. Краснокутська Н. С., Струк В. В. Інвестиційна привабливість підприємства як об'єкт оцінювання. *Вісник НТУ "ХПІ"*. 2017. № 54 (1257). С.

69–74. URL: https://repository.kpi.kharkov.ua/items/d983e850-984a-4809-929a-fc6447f581e87

16. Руда М. В., Мазурик М. М. Співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку: огляд перспектив. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку.* 2021. № 3 (1). С. 204-211.

17. Новосад І. В., Шпак З. І. Інвестиційна привабливість підприємства: сутність та засоби покращення. *Дослідження та інновації*. 2025. № 2 (5). С. 40–46. URL: https://rni.com.ua/index.php/ri/article/view/63/61

18. Проблеми та перспективи розвитку національної економіки в умовах глобалізації : зб. наук. тез за матеріалами XXII Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. молодих учених та студентів, м. Острог, 20 берез. 2024 р. *Видавництво Національного університету «Острозька академія».* Острог, 2024. 196 с.

19. Литвиненко А. О., Бусургіна М. А. Методика визначення стратегії управління інвестиційною привабливістю підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 39. С. 246–249. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/metodika-viznachennya-strategiyi-upravlinnya-investitsiynoyu-privablivistyu-pidpriemstva

20. Турило А. М., Турило А. А., Святенко С., Клімченко Р. Показник економічної доданої вартості (EVA): уточнення сутності і фінансовий аспект. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2024. Вип. 2 (31). С. 35-43. URL: http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2024/24tamifa.pdf

21. Петренко М. І. Аналіз беззбитковості і планування прибутку підприємства з використанням методу CVP-аналізу. *Проблеми та перспективи розвитку науки та освіти України в особливих умовах євроінтеграції* : тези доп. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 03-04 трав. 2023 р. Вінниця, 2023. С. 125-131. URL: https://surl.li/dovqdv

22. PEST-аналіз: вивчення зовнішнього середовища. *Fractus*. 2022. URL: https://fractus.com.ua/uk/blog/pest-analiz-vivchennya-zovnishnogo-seredovishha/

23. Моралес Д. Аналіз PESTEL: досліджуйте все та спосіб проведення аналізу PESTEL. *MindOnMap*. 2023. URL: https://www.mindonmap.com/uk/blog/what-is-pestel-analysis/

24. Бурко О. О. Фінансовий стан підприємства: аналітичний інструментарій оцінювання. *The financial condition of the enterprise: an analytical assessment toolkit.* 2022. С. 7-15.

25. Кузнєцова Т. В., Адамчук Т. Л. Методи бізнес-діагностики потенціалу підприємства. *Економічні науки.* 2024. Вип. 1 (105). С. 180-187. URL: https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/econ/article/view/1502

26. Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених і студентів (м. Львів, 19 лют. 2021 р.). Львів, 2021. 562 с.

27. Кравець О. В. Бенчмаркінг як метод для покращення діяльності підприємства. *Актуальні проблеми економіки.* 2023. № 12 (270). С. 56-63. URL: http://surl.li/oqkvbj

28. Нестуля Ю. О., Лапечук О. А., Педченко Н. С. Бенчмаркінг як напрям поглиблення стратегії забезпечення фінансової безпеки у системі управління підприємством. *Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті* : тези доп. XLVII Міжнар. наук. студент. конф. за підсумками наук.-дослід. робіт студентів за 2023 р. (м. Полтава, 25 квіт. 2024 р.). Полтава : ПУЕТ, 2024. С. 142–145. URL: https://surl.li/gdslzx

29. Astarta Holding. Про компанію. URL: https://astartaholding.com/

30. ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ". URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/19371986/

31. Як Україна виграє економічну війну проти Росії - Economist. *BBC News*. 2024. URL: http://surl.li/qkvjkb

32. Маркуц Ю., Задорожня Л., Маршалок Т., Студеннікова І., Андрієнко Д., Лутай Т., Михалик Л., Ієрусалимов В. Бюджетна декларація: аналіз та оцінка прогнозів Уряду на 2025–2027 роки. *Центр аналізу публічних фінансів та публічного управління Київської школи економіки.* 2024. 13 с. URL:

https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/07/Byudzhetna-deklaratsiya-2025-2027.pdf

33. Данилишин Б. Економічні підсумки 2024 року та завдання на 2025-й. *Економічна правда.* 2024. URL: https://epravda.com.ua/experts/ekonomichni-pidsumki-2024-roku-ta-zavdannya-na-2025-y-801447

34. Оберкович С. Гарантії та страхування іноземних інвестицій в Україну в 2024 році. *LIGA ZAKON.* 2024. URL: https://biz.ligazakon.net/analitycs/224847_garant-ta-strakhuvannya-nozemnikh-nvestitsy-v-ukranu-v-2024-rots

35. Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності : Закон України від 26.12.2024 р. № 1792-VIII. *Верховна Рада України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1792-19#Text

36. Про внесення змін до Закону України "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках: Закон України від 15.05.2024 р. № 3585-IX. *Верховна Рада України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3585-20

37. Соціально-демографічна ситуація в Україні: шляхи подолання наслідків війни. *Національний інститут стратегічних досліджень.* 2022. URL: https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/sotsialno-demohrafichna-sytuatsiya-v-ukrayini-shlyakhy-podolannya

38. Антоненко В. А., Ляшок Я. І., Попова О. В., Катранжи Л. М., Ляшок Н. В. Інвестиційна привабливість України в контексті її поствоєнного відновлення. *Financial and credit activity: problems of theory and practice.* 2024. Volume 4 (57). С. 363-380.

39. Фінансова звітність ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ" за 2021 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/19371986/yearly-finances?current_year=2021

40. Фінансова звітність ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ" за 2022 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/19371986/yearly-finances?current_year=2022

41. Фінансова звітність ТОВ ФІРМА "АСТАРТА-КИЇВ" за 2023 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/19371986/yearly-finances?current_year=2023

42. Роганова Г. О., Котлярова М. А. Аналіз та оптимізація структури капіталу підприємства. *Modern Economics*. 2021. № 27. С. 166-175. URL: https://doi.org/10.31521/modecon.V27(2021)-23

43. Турпак Т. Г., Бойко Н. В., Бойко А. А. Аналіз та аудит структури капіталу транспортних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. № 47. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2174

44. Case Studies on Successful Capital Structure Optimization. *FasterCapital*. URL: https://fastercapital.com/topics/case-studies-on-successful-capital-structure-optimization.html

45. У 2024 році Астарта експортувала свою продукцію у 53 країни світу. *АСТАРТА-КИЇВ*. 2025. URL: https://astartaholding.com/u-2024-roczi-astarta-eksportuvala-svoyu-produkcziyu-u-53-krayiny-svitu/

ДОДАТКИ

Додаток А

Активи підприємства

Назва рядка	На кінець 2021 року, тис. грн	На кінець 2022 року, тис. грн	На кінець 2023 року, тис. грн
Нематеріальні активи	15 647,00	20 357,00	25 779,00
первісна вартість	36 046,00	49 038,00	66 489,00
накопичена амортизація	20 399,00	28 681,00	40 710,00
Незавершені капітальні інвестиції	23 329,00	55 265,00	243 632,00
Основні засоби	633 796,00	836 764,00	823 538,00
первісна вартість	1 278 434,00	931 997,00	1 109 007,00
знос	644 638,00	95 233,00	285 469,00
Інвестиційна нерухомість	132 797,00	124 599,00	116 244,00
первісна вартість	171 653,00	172 122,00	172 408,00
знос	38 856,00	47 523,00	56 164,00
Інші фінансові інвестиції	842 110,00	856 687,00	862 687,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	6 716,00	7 514,00	7 423,00
Інші необоротні активи	231 845,00	302 965,00	284 262,00
Усього за розділом I	1 886 240,00	2 204 151,00	2 363 565,00
Запаси	4 248,00	4 524,00	9 358,00
виробничі запаси	3 111,00	3 569,00	4 715,00
товари	1 137,00	955	2 616,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	143 322,00	148 910,00	183 202,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	4 756,00	60 164,00	33 499,00
з бюджетом	1 845,00	1 821,00	8 095,00
інша поточна дебіторська заборгованість	30 479,00	1 401,00	4 879,00
Гроші та їх еквіваленти	6 061,00	27 461,00	1 209,00
рахунки в банках	6 061,00	27 461,00	1 209,00
Витрати майбутніх періодів	6 151,00	4 346,00	3 568,00
Інші оборотні активи	4 414,00	15 611,00	52 114,00
Усього за розділом II	201 278,00	264 611,00	295 924,00
Баланс	2 087 518,00	2 468 762,00	2 659 489,00

Джерело: сформовано автором за даними [39-41]

Додаток Б

Пасиви підприємства

Назва рядка	**На кінець 2021 року, тис. грн**	**На кінець 2022 року, тис. грн**	**На кінець 2023 року, тис. грн**
Зареєстрований (пайовий) капітал	258 310,00	258 310,00	258 310,00
Капітал у дооцінках	149 088,00	319 223,00	217 691,00
Додатковий капітал	776 342,00	1 207 243,00	1 207 343,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-218 688,00	-350 576,00	-528 878,00
Усього за розділом I	965 052,00	1 434 200,00	1 154 466,00
Відстрочені податкові зобов’язання	31 343,00	69 890,00	41 756,00
Інші довгострокові зобов’язання	232 864,00	309 077,00	323 309,00
Усього за розділом II	264 207,00	378 967,00	365 065,00
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов’язаннями	50 970,00	69 280,00	71 207,00
товарами, роботами, послугами	7 816,00	12 853,00	89 347,00
розрахунками з бюджетом	4 500,00	7 330,00	5 284,00
розрахунками зі страхування	987	940	1 123,00
за одержаними авансами	1 360,00	847	1 132,00
Поточні забезпечення	69 829,00	79 071,00	85 233,00
Інші поточні зобов’язання	722 751,00	485 263,00	886 624,00
Усього за розділом III	858 259,00	655 595,00	1 139 958,00
Баланс	2 087 518,00	2 468 762,00	2 659 489,00

Джерело: сформовано автором за даними [39-41]

Додаток В

Фінансові результати підприємства

Назва рядка	**За 2021 рік, тис. грн**	**За 2022 рік, тис. грн**	**За 2023 рік, тис. грн**
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	270 210,00	348 233,00	713 235,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	186 222,00	187 840,00	543 727,00
Валовий прибуток	83 988,00	160 393,00	169 508,00
Інші операційні доходи	14 906,00	13 482,00	4 778,00
Адміністративні витрати	376 774,00	288 480,00	396 938,00
Витрати на збут	999	2 833,00	12 706,00
Інші операційні витрати	40 742,00	15 396,00	44 748,00
Збиток	319 621,00	132 834,00	280 106,00
Інші фінансові доходи	43 038,00	1 664,00	35 125,00
Фінансові витрати	39 317,00	48 738,00	62 988,00
Збиток	315 900,00	179 908,00	307 969,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	22 222,00	7 599,00	28 134,00
Збиток	293 678,00	172 309,00	279 835,00

Джерело: сформовано автором за даними [39-41]